

Pensioenwoordenboek

Versiedatum: 16-12-2019

Hoewel het alfabet natuurlijk begint met de 'A', starten wij met de 'P' van pensioen. Want daar draait het allemaal om in dit woordenboek. Vervolgens worden alle begrippen die van a tot z met pensioen te maken hebben, in heldere taal uitgelegd.

Disclaimer

Dit pensioenwoordenboek is opgemaakt naar de stand van zaken van verspreiding. Alhoewel uiterste zorgvuldigheid is nagestreefd, aanvaardt Swalef geen enkele aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruiken van de in dit woordenboek opgenomen informatie en wenken.

Pensioen

Pensioen is een verzamelnaam voor periodieke uitkeringen (meestal maandelijks), die het vroegere salaris vervangen in geval van ouderdom, overlijden of arbeidsongeschiktheid. Gemeenschappelijk kenmerk is, dat de uitbetaling van het pensioen in elk geval eindigt zodra de rechthebbende is overleden en dat de opbouw ervan plaatsvindt in verband met het verrichten van arbeid.

Aandelen

Bewijs van deelneming in het kapitaal van een bedrijf dat (soms) aan de beurs genoteerd staat. Bij aankoop van een aandeel wordt de koper mede-eigenaar van dat bedrijf. Aandelenbezit geeft het recht om te delen in de winst (dividend) en mee te praten over het beleid van de onderneming. Aandelen kunnen deel uitmaken van een beleggingsfonds.

Aanspraakgerechtigde

Persoon die begunstigde is voor een nog niet ingegaan pensioen.

Aanvullend pensioen

Pensioen is in de meeste gevallen opgebouwd uit drie pijlers: pensioen vanuit de overheid (AOW), pensioen opgebouwd via één of meerdere werkgevers en het pensioen dat iemand in de privésfeer zelf heeft opgebouwd. Bijvoorbeeld door zelf te sparen, te beleggen of door het afsluiten van een levensverzekering.

Met het aanvullend pensioen wordt vaak het ouderdomspensioen bedoeld dat via de werkgever is opgebouwd. Het aanvullend pensioen dient als aanvulling op de AOW-uitkering.

Aanwijzing

DNB heeft verschillende instrumenten tot haar beschikking om de Wet op het financieel toezicht (Wft) te handhaven. Eén van die instrumenten is het geven van een aanwijzing. Een aanwijzing is een opdracht van DNB aan een pensioenuitvoerder om een bepaalde gedragslijn te volgen, gericht op het beëindigen of ongedaan maken van een overtreding. DNB wil met het geven van een aanwijzing bewerkstelligen dat de ontvanger ervan zich aan bepaalde regels houdt. De aanwijzing kan bijvoorbeeld behelzen dat de ontvanger een bestuurder moet ontslaan of bepaalde activiteiten moet staken. Veelal zal DNB voordat zij een aanwijzing geeft, eerst een waarschuwing geven.

Actief beleggen

Het samenstellen van een portefeuille die bewust van een bepaalde marktvisie wordt afgeweken van de benchmark, om zo een extra rendement te behalen ten opzichte van de benchmark.

Actieven

Personen die deelnemen aan een pensioenregeling en die op grond van een pensioenovereenkomst pensioenaanspraken verwerven jegens een pensioenuitvoerder.

Actuariel benodigde premie

Actuariële waarde van de in te kopen pensioenaanspraken. Deze premie wordt vastgesteld rekening houdend met hetgeen hierover is afgesproken in de uitvoeringsovereenkomst.

Actuariel herrekenen

Het herrekenen van aanspraken bij een (gedeeltelijk) gewijzigde ingangsdatum of omzetting in een andere pensioensoort, rekening houdend met de actuariële grondslagen.

Actuariel jaarwerk

Jaarlijkse werkzaamheden waarin de voorziening pensioenverplichtingen wordt vastgesteld en waarin de analyse van het technische resultaat wordt verricht.

Actuariel neutraal

Bij de omzetting van een kapitaal in periodieke pensioenuitkeringen of bij uitruil van diverse pensioenvormen worden tarieven gehanteerd.

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)

Het 'ondernemingsplan' van een pensioenfonds. Pensioenfonds moeten op basis van de Pensioenwet (PW) en voor beroepspensioenfonds uit de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) een nota opstellen waarin wordt ingegaan op:

- De samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten
- Een verklaring inzake beleggingsbeginselen.
- Een financieel crisisplan
- Het niveau van de beleidsdekkingsgraad vanaf welke premiekortingen en terugstortingen als bedoeld in artikel 129 Pensioenwet (premiëkorting of terugstorting) zijn toegestaan.

Actuariële grondslagen

De grondslagen die een actuaaris gebruikt bij het bepalen van een reeks toekomstige uitkeringen.

Actuariële waardering

De waardering van een pensioenfonds, berekend op basis van kosten, opbrengsten en verplichtingen.

Actuaris

Iemand die zich bezighoudt met het doorrekenen en evalueren van risico's.

Affinanciering

Affinanciering houdt in dat alle pensioenaanspraken op het moment van toezeggen worden ingekocht. Om dit te bereiken wordt bij een verhoging van de pensioengrondslag ook meteen de backserviceverplichting volledig gefinancierd.

Afstempelen

Het verlagen van pensioenaanspraken en pensioenrechten naar aanleiding van de financiële situatie van het pensioenfonds. Afstempelen is een ander woord voor korten.

AG-prognosetafel

Prognosetafel van het Actuarieel Genootschap waarbij er ook rekening wordt gehouden met een toekomstige sterftetrend.

AG-tafels

Jaarlijks publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) sterftetafels die zijn gebaseerd op waarnemingen van sterfte in de bevolking. Deze sterftetafels zijn nog niet geschikt voor gebruik door actuarissen: het verloop van de sterftetekansen is nog te grillig en bepaalde belangrijke wetmatigheden zijn nog niet opgenomen. Om de sterftetafels geschikt te maken worden ze aangepast door het Koninklijk Actuarieel Genootschap.

ALM (Asset Liability Management)

Het afstemmen van de beleggingsmix op verplichtingen. Het uitvoeren van een ALM-studie kan een pensioenfonds of verzekeringsmaatschappij behulpzaam zijn bij het kiezen van de juiste beleggingsmix.

ANW (Algemene nabestaandenwet)

Wie een partner verliest, kan in Nederland een nabestaandenuitkering van de overheid krijgen. Dit is geregeld in de ANW. De ANW voorziet in uitkeringen bij overlijden aan de man of vrouw met wie de overledene gehuwd was of ongehuwd samenwoonde. Uitkeringen op grond van de ANW worden ook gedaan aan de ex-echtgeno(o)te aan wie de overledene alimentatieplicht had, en aan kinderen die door het overlijden ouderloos zijn geworden. Het recht op een ANW-uitkering is onder andere afhankelijk van eigen inkomen, leeftijd, gezinssamenstelling en mate van arbeids(on)geschiktheid van de nabestaande.

- Voor een ANW-uitkering geldt dat de nabestaande nog geen recht mag hebben op AOW. Daarnaast moet de partner voldoen aan minimaal één van de volgende voorwaarden: Heeft een kind onder de 18 jaar.
- Voor meer dan 45% arbeidsongeschikt.

ANW-hiaat

Het ANW-hiaat of ANW-gat is het verschil tussen de uitkering waarop nabestaanden recht hadden in het kader van de (inmiddels vervallen) Algemene Weduwen en Wezenwet (AWW) en de huidige Algemene Nabestaandenwet (ANW). Omdat de nieuwe ANW in veel gevallen minder of zelfs niet uitkeert aan de nabestaanden wordt gesproken van een hiaat.

Algemene ouderdomswet (AOW)

Ouderdomsvoorziening waarop iedere Nederlander vanaf, nu nog, de leeftijd van 66 jaar en 4 maanden (in 2020) recht heeft. De AOW-leeftijd wordt op dit moment ieder jaar stapsgewijs verhoogd. Met de Wet temporisering verhoging AOW-leeftijd is deze verhoging wat bijgesteld. De AOW-leeftijd wordt namelijk tot en met 2021 bevroren op het huidige niveau van 66 jaar en 4 maanden. Vervolgens stijgt de AOW-leeftijd in

2022 naar 66 jaar en 7 maanden, in 2023 naar 66 jaar en 10 maanden en in 2024 naar 67 jaar.

Iedereen die in Nederland woont of werkt, bouwt jaarlijks 2% AOW op in de 50 jaar vóórdát de AOW-uitkering ingaat (in 2019 dus tussen de leeftijd van 16 jaar en 4 maanden en 66 jaar en 4 maanden). Wanneer iemand gedurende deze periode in het buitenland woont, heeft dit gevolgen voor de AOW-uitkering.

Voorbeeld. Iemand woont vijf jaar in het buitenland. Dan wordt na de AOW-gerechtigde leeftijd (5 x 2%) 10% ingehouden op de AOW-uitkering.

Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)

De AWBZ dekt medische kosten die niet onder de zorgverzekering vallen en die door bijna niemand op te brengen zijn. Denk hierbij aan aanpassingen van je huis of permanente zorg als gevolg van ziekte.

AOW-gat

De tijd tussen het moment dat de AOW ingaat en het pensioen uit een pensioenregeling.

APF (Algemeen Pensioenfonds)

Het Algemeen pensioenfonds biedt sociale partners en bedrijven een extra alternatief voor het onderbrengen van een pensioenregeling. Het APF maakt een nieuwe vorm van bundeling mogelijk van verschillende pensioenregelingen. Hierdoor kunnen allerlei voordelen worden gerealiseerd zoals het beperken van bestuurlijke lasten, vermogensbeheer- en uitvoeringskosten.

Anticumulatie

De anticumulatiebepaling in de pensioenregeling zorgt ervoor dat de pensioenuitkeringen verminderd worden met de uitkeringen uit hoofde van de wettelijke sociale zekerheid. Het opnemen van een dergelijke bepaling is overigens niet verplicht.

Arbeidsongeschiktheidspensioen

Aanvulling op een wettelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering, die uiterlijk op de pensioenleeftijd eindigt. De aanvulling wordt mede berekend over dat deel van het salaris dat ligt boven het maximum WIA-jaarloon.

Aspirant-deelnemer

Werknemer die een partner en/of kinderen heeft, maar die nog niet voldoet aan de toetredingseisen om deel te mogen nemen aan de pensioenregeling van zijn werkgever. Voor aspirant-deelnemers wordt op risicobasis een nabestaandenpensioen en soms ook een arbeidsongeschiktheidspensioen verzekerd.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Gedragstoezichthouder: ziet erop toe dat pensioenfondsen duidelijk zeggen wat ze doen en of deelnemers voldoende geïnformeerd worden. AFM gebruikt hiervoor de definitie 'transparantie'

Backservice

Verhoging van de pensioenaanspraken over achterliggende dienstjaren bij verhoging van de pensioengrondslag. Deze verhoging van pensioenaanspraken komt met name voor in eindloonregelingen.

Backserviceverplichtingen

De verplichtingen met betrekking tot de backservicepensioenen. In de fiscale sfeer wordt met backserviceverplichtingen ook wel dat gedeelte van het totale backservicepensioen bedoeld, dat nog niet met betaling van koopsommen of premies is gefinancierd.

Barber-arrest

Op 17 mei 1990 heeft het Europese Hof van Justitie bepaald dat pensioen kan worden aangemerkt als een vorm van beloning, zodat discriminatie op grond van geslacht in aanvullende pensioenregelingen niet is toegestaan. Mannen en vrouwen zijn voor de wet gelijk en moeten dus ook gelijk behandeld worden.

Tot 17 mei 1990 werden werkende vrouwen vaak niet in de gelegenheid gesteld om zelf pensioen op te bouwen met als gevolg geen persoonlijke pensioenuitkering na de pensioendatum.

Bedrijfstakpensioenfonds (BPF)

Een bedrijfstakpensioenfonds voert een pensioenregeling uit voor één of meer bedrijfstakken. In principe zijn alle werknemers en soms ook een aantal zelfstandigen uit die bedrijfstakken voor hun pensioen verzekerd bij dit BPF.

Bij een BPF is meestal een flink aantal werkgevers aangesloten. Soms zijn die werkgevers volgens een CAO verplicht om zich aan te sluiten, maar meestal zijn ze verplicht krachtens de Wet betreffende verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds (Wet Bpf 2000).

Begunstiging

Aanwijzing van de gerechtigde op toekomstige uitkeringen van pensioen of levensverzekering.

Belanghebbendenorgaan

Een pensioenfonds met een onafhankelijk bestuur of een onafhankelijk gemengd bestuur stelt een belanghebbendenorgaan in. De taak van het belanghebbendenorgaan is onder meer het adviseren van het pensioenfonds desgevraagd of uit eigen beweging over aangelegenheden die het pensioenfonds betreffen.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement.

Beleggingsportefeuille

Het geheel van beleggingen.

Beleggingsrisico's

Risico's die verbonden zijn aan het beleggen.

Beleidsdekkingsgraad

De gemiddelde dekkingsgraad van een pensioenfonds 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling. Beleidsbeslissingen van een pensioenfonds worden gebaseerd op de beleidsdekkingsgraad.

Beloningsbeleid

Het beleid van een pensioenfonds inzake beloningen bestaande uit procedures en maatregelen ter voorkoming en beheersing van beloningscomponenten en beloningsstructuren die tot het nemen van onaanvaardbare risico's zouden kunnen leiden.

Benchmarking

Het vergelijken van de werkwijze van een bedrijf met de werkwijze van andere bedrijven.

Berekeningsgrondslag

Het basisbedrag voor de berekening van het pensioen.

Beroepspensioenfonds

Pensioenfondsen dat de pensioenregeling voor vrije beroepsbeoefenaren uitvoert. Voorbeelden van beroepsgroepen die een eigen beroepspensioenfonds hebben zijn de artsen, notarissen, fysiotherapeuten, dierenartsen en verloskundigen. Als een beroepspensioenfonds aanwezig is, zijn alle beroepsgeenoten verplicht om zich bij dat fonds aan te sluiten.

Beroepspensioenwet; Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb)

Wet waarin onder meer de voorwaarden zijn opgenomen, waaraan beroepspensioenregelingen moeten voldoen.

Beschikbare premieregeling

Ook wel genoemd: een premieovereenkomst of een DC-regeling (Defined Contribution). Dit is een pensioenregeling waarin de hoogte van de uitkering afhankelijk is van de betaalde premie en de daarmee behaalde beleggingsopbrengsten. Pas uiteindelijk bij pensioneren wordt de precieze hoogte van het pensioen vastgesteld. Bij andere typen pensioenregelingen wordt eerst de pensioenhoogte vastgesteld en vervolgens de hoogte van de premie die daarvoor nodig is.

Bestuursmodellen

Sinds de inwerkingtreding per 1 juli 2014 van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen kennen we 5 bestuursmodellen: paritair model, omgekeerd gemengd model, paritair gemengd model, onafhankelijk model en onafhankelijk gemengd model.

Bestuurssamenstelling pensioenfonds

Afhankelijk van het bestuursmodel kan een bestuur van het pensioenfonds bestaan uit uitvoerende bestuurders en niet uitvoerende bestuurders, vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers en pensioengerechtigden.

Beursgenoteerd

Een fonds of een onderneming die staat genoteerd aan de beurs.

Bewijs van in leven zijn

Ook wel Attestatie de vita. Een verklaring die periodiek moet worden verstrekt door een uitkeringsgerechtigde die in het buitenland woont. Met deze verklaring, die ondertekend moet zijn door een bevoegde autoriteit, kan worden vastgesteld of de betrokkene nog in leven is.

BIC code en IBAN

IBAN is een internationaal bankrekeningnummer. De BIC is de code van de bank. Zonder IBAN en BIC komt het geld niet aan. De bankcode vertelt bij welke vestiging van de buitenlandse bank het rekeningnummer hoort. In sommige landen hebben verschillende mensen dezelfde rekeningnummers. Het enige verschil is een andere bank. Met de bankcode en het internationale bankrekeningnummer komt de betaling goed.

IBAN betekent International Bank Account Number. BIC betekent Bank Identifier Code.

Bijzonder partnerpensioen

Een partnerpensioen dat bij scheiding wordt toegewezen aan de ex-partner van de

(gewezen) deelnemer. Uitkering vindt plaats na overlijden van de (gewezen) deelnemer.

Boon/Van Loon-arrest

Bij scheiding tussen 27 november 1981 en 30 april 1995 gelden de regels die zijn vastgesteld in het Boon/van Loon arrest. Dit houdt in dat het ouderdomspensioen moet worden verrekend, oftewel het pensioen moet worden verdeeld tussen de man en de vrouw.

Bovenmatige pensioenregeling

Een regeling waarbij de fiscale maxima worden overschreden.

BRP (Basisregistratie Personen)

De Basisregistratie Personen (BRP) bevat persoonsgegevens over alle in Nederland verblijvende personen en over personen die niet in Nederland wonen, of slechts kort verblijven, maar die een relatie hebben met de Nederlandse overheid: de 'niet-ingezetenen'. BRP is een samenvoeging van de Gemeentelijke Basisadministratie Personen (GBA) en de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI).

Cafetariasysteem

Systeem binnen de pensioenregeling waarbij werknemers keuzevrijheid hebben met betrekking tot verschillende pensioenvormen en pensioenhoogtes.

CAO (Collectieve Arbeidsovereenkomst)

Overeenkomst tussen werkgevers en werknemers van een bepaalde bedrijfstak, waarin de arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd.

Carenzperiode

Gedurende de carenzperiode, van bijvoorbeeld 1 of 2 jaar, vindt geen uitkering plaats in geval van overlijden of arbeidsongeschiktheid in de carenztijd. In het Van Leeuwen Convenant is afgesproken dat carenzperioden niet meer zullen worden toegepast. Wel is afgesproken dat bestaande aandoeningen, ziektes en gebreken mogen worden uitgesloten.

CBS

Centraal Bureau voor de Statistiek.

Code Pensioenfondsen 2018

De Code Pensioenfondsen 2018 is op 3 oktober 2018 in de Staatscourant gepubliceerd. De Code is wettelijk verankerd. De normen in de Code zijn een aanvulling op wet- en regelgeving. Van het pensioenfondsbestuur in de (beleids)keuzes die het maakt. Het doel van de Code is het bewustzijn van 'goed pensioenfondsbestuur' te stimuleren bij bestuurders, leden van het intern toezicht, het Verantwoordingsorgaan en het Belanghebbendenorgaan.

De pensioenfondsen mogen deze Code naleven volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-beginsel. Dit betekent dat een pensioenfonds de normen van de Code toepast of in het jaarverslag motiveert waarom het een norm niet (volledig) toepast.

Collectief toedelingsmechanisme

Wijze waarop financiële mee- en tegenvallers collectief worden verwerkt in variabele uitkeringen.

Tot 1 september 2016 was de deelnemer verplicht het opgebouwde pensioenkapitaal in premie- of kapitaalovereenkomsten uiterlijk op de pensioeningangsdatum in één keer om te zetten in een levenslange, vaste pensioenuitkering. Hierdoor werd bij een

premie- of kapitaalovereenkomst het pensioenresultaat afhankelijk van de waarde van de beleggingsportefeuille op dat moment en vooral van de rentestand op dat moment.

De Wet verbeterde premieregeling maakt doorbeleggen na de pensioendatum mogelijk. Daarmee wordt de pensioenuitkering variabel. De hoogte van een uitkering varieert bij het collectief toedelingsmechanisme na de ingangsdatum van het pensioen door de verwerking van financiële mee- of tegenvallers als gevolg van het beleggingsrisico, de ontwikkeling van het sterfteresultaat of de ontwikkeling van de levensverwachting. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar een individuele variant, waarbij alleen het sterfteresultaat wordt gedeeld en de overige risico's door het individu worden gedragen.

Collectieve actuariële gelijkwaardigheid

Om te bereiken dat mannen en vrouwen gelijke pensioenaanspraken en pensioenrechten krijgen schrijft de Pensioenwet voor dat bij een keuze voor o.a. een hoger of eerder ingaand ouderdomspensioen, uitruil van pensioensoorten, bij afkoop en bij collectieve waardeoverdracht dat er sprake is van collectieve actuariële gelijkwaardigheid (in plaats van individuele gelijkwaardigheid). De collectieve actuariële gelijkwaardigheid impliceert dat de totale overdrachtswaarde voor en na herberekening identiek moet zijn; alleen de verdeling in individuele overdrachtswaarden is aangepast.

Collectiviteitkring

De pensioenregeling(en) van werkgevers, groepen werkgevers of bedrijfstakken die geen binding met elkaar hoeven te hebben.

Collective Defined Contribution (CDC-regeling)

Bij een CDC-pensioenregeling staat niet het pensioenresultaat, maar de jaarlijkse premie vast. De pensioenopbouw, de pensioenuitkeringen en de toekomstige toeslagen staan niet vast.

Coming backservice

Verhoging van pensioenaanspraken over achterliggende dienstjaren bij verhoging van de pensioengrondslag.

College voor de Rechten van de Mens

Het College voor de Rechten van de Mens is een onafhankelijke toezichthouder op de [mensenrechten](#) in Nederland. Het instituut is bij wet ingesteld en beschermt, bevordert, bewaakt en belicht [mensenrechten](#) door middel van onderzoek, advies en voorlichting.

Coming service pensioen

Het gedeelte van het op te bouwen pensioen dat betrekking heeft op de toekomstige nog te vervullen dienstdtijd.

Commissie Frijs

Commissie die onderzoek heeft gedaan naar de wijze waarop het beleggingsbeleid, het risicobeheer, de governance van pensioenfondsen en de uitvoering door pensioenfondsen zich sinds 1990 hebben ontwikkeld in relatie tot de doelstelling en het risicodraagvlak van pensioenfondsen.

Commissie Goudswaard

Commissie die de taak heeft gekregen het huidige stelsel van aanvullende pensioenen te analyseren op toekomstbestendigheid en oplossingsrichtlijnen te schetsen die het stelsel beter bestand maken tegen financiële schokken in het licht van de vergrijzing.

Compliance-code

Gedragscode voor bestuurders, directieleden en medewerkers van pensioenfondsen. De code bevat voorschriften ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie. Sinds 1 juli 2001 is een gedragscode voor pensioenfondsen verplicht.

Compliance officer

Een compliance officer is een functionaris die bij veelal een financiële instelling is aangesteld om toe te zien op de naleving van wet- en regelgeving binnen de organisatie. Voor financiële instellingen die onder toezicht staan van DNB, AFM is het aanstellen van een compliance officer verplicht. Voorbeelden zijn banken, verzekeraars en pensioenfondsen.

Concentratietoezicht

Wordt uitgeoefend door de Autoriteit Consument & Markt (ACM), waarin de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) is opgegaan per 1 april 2013. De NMa handhaafde tot april 2013 het verbod op kartels en misbruik van economische machtsposities, en hield toezicht op de vorming van zogenaamde 'concentraties' zoals bedrijfsfusies. De NMa was een zelfstandig bestuursorgaan.

Op 1 april 2013 zijn de Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA), de Nederlandsche Mededingsautoriteit (NMa) en de Consumentenautoriteit opgegaan in de Autoriteit Consument en Markt (ACM).

Voor concentratievorming (= fusie of nauwe samenwerking tussen ondernemingen, zoals bij een Joint Venture) is voorafgaand toestemming nodig van de ACM. De ACM onderzoekt of door de concentratie een economische machtspositie ontstaat, die de mededinging in gevaar zou kunnen brengen.

Consistentie

Er moet sprake zijn van een logische samenhang bij voorwaardelijke toeslagverlening tussen de gewekte verwachtingen, de financiering en de realisatie van voorwaardelijke toeslagen.

Consumentenprijsindex (CPI)

Het CPI meet de gemiddelde prijsverandering in de loop der tijd van goederen en diensten die huishoudens voor hun levensonderhoud aanschaffen.

Contante waarde

Het bedrag dat op dit moment nodig is om in de toekomst een of meer betalingen te kunnen verrichten, waarbij rekening is gehouden met rente - en als het gaat om uitkeringen op basis van levensverzekeringen - met actuariële grondslagen.

Conversie

In de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding mag er van de wettelijke regeling van pensioenverdeling worden afgeweken. De belangrijkste afwijking van de standaardverdeling is conversie. Conversie betekent 'omzetting' en houdt in dat het deel van het ouderdomspensioen waarop de ex-echtgenoot recht heeft, samen met het bijzondere partnerpensioen, wordt omgezet in een eigen recht op ouderdomspensioen, dat afhankelijk wordt van het leven van de ex-echtgenoot zelf en dus niet meer van het leven van de werknemer. Dit betekent dat bij het overlijden van de werknemer de uitkeringen van het ouderdomspensioen aan de ex-echtgenoot niet worden beëindigd. Anderzijds bestaat in dat geval geen recht op uitkeringen van partnerpensioen voor de ex-echtgenoot.

Collectieve waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van pensioenaanspraken van een hele groep mensen. Een reden hiervoor kan zijn om pensioenverlies te voorkomen wanneer een werkgever en werknemer van pensioenregeling wisselen.

Corporate governance

Corporate governance heeft betrekking op een stelsel van verhoudingen tussen de verschillende organen van de onderneming zoals bestuur, raad van commissarissen en aandeelhouders, waarbij transparantie, verantwoording en toezicht een centrale rol spelen. Pensioenfondsen beleggen in beursgenoteerde ondernemingen en zijn daarom ook aandeelhouders.

Dagelijks bestuur

Het deel van het bestuur dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van het dagelijks beleid.

De Nederlandsche Bank (DNB)

Toezichthouder: ziet toe op de financiële soliditeit van pensioenfondsen en op het naleven van wet- en regelgeving door pensioenfondsen. Het toezicht op pensioenfondsen is geregeld in de Pensioenwet. Op basis van de Pensioenwet en de Wet financieel toezicht controleert DNB de pensioenuitvoerders. Naast DNB houdt ook de Autoriteit Financiële Markten (AFM) toezicht op pensioenfondsen.

Deelnemer

De werknemer of gewezen werknemer die op grond van een pensioenovereenkomst pensioenaanspraken verwerft bij een pensioenfonds.

Deelnemingsjaren

De jaren waarin een werknemer deelneemt aan een pensioenregeling, waardoor deze meetellen in de pensioenopbouw.

Deeltijdpensioen

Deeltijdpensioen is een vorm van (vervroegde) pensionering, waarbij de werknemer voor een gedeelte met pensioen gaat en voor een gedeelte blijft werken.

Defined Benefit (DB)

Een pensioenregeling waarbij de hoogte van de uitkering van het pensioen vaststaat en de hoogte van de pensioenpremies niet.

Defined Contribution (DC)

Pensioenregeling waarin de hoogte van de uitkering afhankelijk is van de betaalde premie en de daarmee behaalde beleggingsopbrengsten. Pas bij pensioneren wordt de precieze hoogte van het pensioen vastgesteld. Bij andere typen pensioenregelingen wordt eerst de pensioenhoogte vastgesteld en vervolgens de hoogte van de premie die daarvoor nodig is.

Degressieve pensioenopbouw

Degressieve pensioenopbouw komt in de plaats van de doorsneepremie in het pensioenakkoord. Een degressieve pensioenopbouw houdt in dat alle werknemers binnen een pensioenregeling dezelfde premie betalen en daar afhankelijk van de leeftijd meer of minder pensioenopbouw voor terugkrijgen.

Dekkingsgraad

De verhouding tussen enerzijds de contante waarde van de pensioenaanspraken en -rechten en anderzijds het aanwezige vermogen. Het aanwezige vermogen is de som van de contante waarde van pensioenaanspraken en -rechten die op dat moment zijn gefinancierd en de eventuele algemene en extra reserve.

Dekkingstekort

Situatie dat de middelen van het pensioenfonds niet langer toereikend zijn om de voorziening pensioenverplichtingen en de reserves voor algemene risico's te dekken.

Demotie

Verplaatsing van een hogere functie naar een lagere, met verlaging van het salaris (het omgekeerde van promotie).

Derde pijlerpensioen

Individuele, niet aan arbeidsrelatie verbonden, vrijwillige pensioenvoorziening. Komt bovenop de eerste pijler (AOW) en tweede pijler (collectieve arbeidsgerelateerde pensioenregelingen).

Derivaten

Een derivaat, ook wel afgeleid product, is een algemene benaming voor beursproducten waarvan de koers is gebaseerd op een andere, onderliggende belegging. Voorbeelden van derivaten zijn futures, warrants, swaps en opties.

Detachering

Het verrichten van tijdelijke werkzaamheden bij een onderneming, voor rekening van een andere onderneming waardoor de werknemer is uitgezonden.

Dienstjarenstelsel

Een eindloonregeling waarbij hogere pensioenaanspraken alleen verleend worden over de jaren waarin de werknemer deelnemer was aan de pensioenregeling.

Directe discriminatie

Bepalingen in een pensioenregeling die rechtstreeks verwijzen naar een voor de betreffende persoon geldend kenmerk of onlosmakelijk daarmee verbonden eigenschap, waardoor de ene persoon wordt benadeeld ten opzichte van de andere.

Directeur-Grotoaandeelhouder (DGA)

Een houder van aandelen die ten minste 10% van het geplaatst kapitaal van de vennootschap van de werkgever vertegenwoordigen of een houder van certificaten van aandelen die zijn uitgegeven door tussenkomst van een administratiekantoor waarvan hij voor ten minste 10% in het bestuur vertegenwoordigd is, die ten minste 10% van het geplaatst kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigen en waaraan stemrecht in de algemene vergadering is verbonden.

Diversificatie

Het verspreiden van risico's waarmee de efficiëntie van een beleggingsportefeuille kan worden vergroot.

Diversiteit

Alle aspecten waarop mensen van elkaar kunnen verschillen. Een pensioenfonds moet een diversiteitsbeleid opstellen. De samenstelling van het bestuur en het verantwoordingsorgaan moet voldoen aan het diversiteitsbeleid. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over het diversiteitsbeleid.

Dividend

Gedeelte van de winst dat door een bedrijf wordt uitgekeerd aan haar aandeelhouders.

Doelvermogen

De voorziening die aanwezig moet zijn om op de pensioendatum aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen

Doorsneepremie

Premie van een gelijk percentage van het salaris of van een pensioengrondslag voor alle deelnemers aan een pensioenregeling. Daarmee bouwen ze een uniform percentage van deze pensioengrondslag op aan ouderdomspensioen vanaf hun pensioenrichtleeftijd (doorsneeopbouw).

Doorsneesystematiek

De combinatie van doorsneepremie en doorsneeopbouw wordt de doorsneesystematiek genoemd. Met het Pensioenakkoord 2019 wil men de doorsneesystematiek afschaffen. Het genoemde alternatief is de degressieve opbouw.

Drempelperiode

Periode waarin een werknemer moet wachten om deel te kunnen nemen aan een pensioenregeling. De drempelperiode wordt (alsnog) meegenomen op het moment dat de werknemer pensioen gaat opbouwen.

Sinds de invoering van de Pensioenwet is een drempelperiode voor het nabestaanden en arbeidsongeschiktheidspensioen verboden en voor het ouderdomspensioen is een drempelperiode van maximaal 2 maanden toegestaan

Duration

Maatstaf voor rentegevoeligheid van een bepaalde obligatie.

Duurzaam beleggen

Een vorm van beleggen waarbij de investeerder de gevolgen voor mens en milieu laat meewegen.

Eerste pijler pensioen

Wettelijk, voor iedereen gelijk, basispensioen (in Nederland de AOW).

Echtscheiding

Ontbinding van het huwelijk door een rechterlijk vonnis.

Egalisatiereserve

Reserve om tot een gelijkmatige verdeling te komen van kosten en lasten.

Eigen beheer

Een directeur groot aandeelhouder (dga) heeft de keuze om een pensioen op te bouwen in eigen beheer. Dit kan bij de werkgever-bv (intern eigen beheer), maar ook bij een andere vennootschap (extern eigen beheer), zoals een pensioen-bv. De dga kan er ook voor kiezen om de pensioenregeling extern te verzekeren. De per 1 januari 2007 inwerking getreden Pensioenwet is namelijk niet van toepassing op de dga.

Eindloonregeling

Per dienstjaar wordt een vast percentage van de laatste pensioengrondslag aan pensioen opgebouwd. De hoogte van het pensioen is gebaseerd op het laatst verdiende loon. De regeling komt nog weinig voor.

Eindtermen geschiktheid

Geschiktheidseisen waaraan een bestuurder in een pensioenfonds moet voldoen. Bijlage 9 van de Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur 2017 bevat de 'eindtermen geschiktheid'.

En bloc clause

Clausule waarin de verzekeraar zich het recht voorbehoudt de premie en/of geldende voorwaarde in zijn geheel dan wel groepsgewijs te wijzigen.

Ervaringssterfte

De in pensioenbedragen gemeten verhouding tussen bevolkingssterfte en waargenomen sterfte in het pensioenfonds.

Europees Nieuws

Ontwikkelingen op het terrein van pensioenen binnen het Europese beleid worden nauwgezet gevolgd. Actuele thema's zijn: Implementatie van de IORP II-richtlijn en de ontwikkeling van een pan-Europees persoonlijk pensioenproduct (PEPP),

Evenwichtige belangenafweging

De personen die het beleid van een pensioenfonds bepalen richten zich bij de vervulling van hun taak naar de belangen van de bij het pensioenfonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgever en zorgen ervoor dat dezen zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

Ex-ante bepaalde maatstaf

Maatstaf die wordt gebruikt voor de toekenning van toeslag en vooraf is vastgelegd.

Excedentregeling

Pensioenregeling waarmee extra pensioenaanspraken kunnen worden verworven bovenop de basisregeling, waarbij de twee pensioenregelingen betrekking hebben op hetzelfde dienstverband.

Ex patriates

Werknemers die voor kortere of langere tijd naar een buitenlandse vestiging worden uitgezonden. Van zulke werknemers wordt verondersteld dat zij na hun werkzaamheden in het buitenland weer naar Nederland terugkeren. Uitzending naar het buitenland kan gevolgen hebben voor de uiteindelijke AOW-uitkering.

Exitvoorwaarden

Tussen de werkgever en de pensioenuitvoer moet een schriftelijke uitvoeringsovereenkomst gesloten worden. In de uitvoeringsovereenkomst moeten o.a. opgenomen worden de voorwaarden die gelden bij beëindiging van een met een pensioenuitvoerder gesloten contract.

De beëindigingvoorwaarden mogen een collectieve waardeoverdracht niet uitsluiten. Hierdoor heeft de werkgever de mogelijkheid om de opgebouwde pensioenrechten te laten overdragen aan een nieuwe pensioenuitvoerder.

Factor A

Factor A geeft aan met welk bedrag de waarde van het pensioen van een werknemer in een bepaald jaar is toegenomen. De factor A is alleen van belang voor belastingbetalers die in loondienst werken. Een werkgever die een werknemer in dienst neemt, kan met hem afspraken maken over het deelnemen aan de pensioenregeling. Als een werknemer meedoet aan de pensioenregeling, neemt de waarde van het pensioen ieder jaar toe.

In de Wet Inkomstenbelasting staat hoe het pensioenfonds of de verzekeraar de Factor A moet berekenen. De berekeningswijze is afhankelijk van het soort pensioenregeling. Het pensioenfonds of de verzekeraar moet u ieder jaar vertellen met welk bedrag uw pensioen is toegenomen. U heeft de factor A nodig voor de berekening van het pensioentekort.

Fictieve deelnemersjaren

De periode die bij de berekening van het pensioen in aanmerking wordt genomen,

maar gedurende welke een persoon niet bij de betreffende werkgever in dienst was. Bij de berekening van een nabestaandenpensioen wordt bij overlijden tijdens het dienstverband uitgegaan van de haalbare in plaats van de werkelijk behaalde deelnemersjaren. Het aantal fictieve jaren is dan de tijd tussen de overlijdensdatum en de pensioneringsleeftijd.

Fiduciair management

Dienstverlening die bestaat uit onderliggende deelservices aangeboden door een onafhankelijke vermogensbeheerders.

Financial Accounting Standards (FAS)

Richtlijnen die worden vastgesteld door de Financial Accounting Standards Board (FASB) in de Verenigde Staten.

Financieel toetsingskader (Nieuw FTK)

Per 1 januari 2015 is het nieuw Financieel toetsingskader (nFTK) in werking getreden. Het doel van deze wet is het beheer van pensioenvermogens stabiel te maken en bij te dragen aan een evenwichtiger verdeling van lusten en lasten over de betrokken groepen. De aangepaste herstelplansystematiek en de nieuwe indexatieregeling zijn er voor bedoeld dat financiële mee- en tegenvallers gelijkmatiger in de tijd worden gespreid. Het fondsbestuur moet nu vooraf vastleggen hoe het omgaat met financiële schokken.

- Ook moet het financiële beleid vooraf helder worden vastgelegd en wordt er vooraf afgesproken welk risico acceptabel is (risicohouding).

Financieringssysteem

Manier van financiering van pensioenaanspraken waarbij ingelegde pensioenpremies worden gespaard en belegd.

Fiscaal klimaat

Een fiscaal gunstig klimaat is nodig om de pensioenregeling op efficiënte wijze uit te voeren tegen zo laag mogelijke kosten. Dit betekent de subjectieve vrijstelling voor de Vennootschapsbelasting, het invoeren van een BTW-vrijstelling over de fees van vermogensbeheerders en het terugvorderen van in het buitenland betaalde dividendbelasting.

Fiscale bovenmatigheid van een pensioenregeling

Indien de pensioenregeling het wettelijk kader van artikel 18 tot en met 18h van de Wet op de loonbelasting 1964 van toepassing is, is er sprake van fiscale bovenmatigheid. Behalve indien de oorzaak van bovenmatigheid is gelegen in waardeoverdracht, uitruil, het verlenen van toeslagen of variatie in de hoogte van de uitkering.

Fiscale Glijclausule

Artikel 19c van de Wet op de loonbelasting 1964 biedt de mogelijkheid om een pensioenregeling ter beoordeling voor te leggen aan de inspecteur. Indien onherroepelijk komt vast te staan dat de regeling niet voldoet aan de fiscale voorwaarden moet de regeling direct en met terugwerkende kracht tot en met het tijdstip van ingang van de regeling zodanig worden aangepast dat de regeling wel voldoet aan de voorwaarden. In dat geval wordt de aangepaste regeling geacht met terugwerkende kracht tot en met het moment van invoeren een fiscaal aanvaardbare pensioenregeling te zijn.

Fiscale marktrente

De rentestand die de kapitaalmarkt weerspiegelt.

Flexibele pensionering

De mogelijkheid voor deelnemers om zelf de pensioeningangsdatum te kiezen. Echter, dit moet wel binnen bepaalde grenzen en vastliggen in het pensioenreglement.

Franchise

Het drempelbedrag waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt.

FRS 17

Financial Reporting Standard 17. Dit is de Engelse implementatie van IAS 19. Belangrijkste verschil met FAS87 en IAS19 is, dat de winsten en-of verliezen in enig jaar direct op de balans van de onderneming worden opgenomen.

Funds of funds

Beleggingsfondsen die op hun beurt weer in meerdere andere beleggingsfondsen beleggen.

GBA (Gemeentelijke Basis Administratie)

Geautomatiseerd systeem waarin de basisgegevens van alle in Nederland verblijvende personen zijn opgenomen, zoals personalia en verblijfsadres, en bij vreemdelingen ook gegevens over de verblijfsstatus. De GBA bestaat inmiddels niet meer en is gemoderniseerd door de regels in de Wet Basisregistratie Personen (BRP).

Gedragcode

Schriftelijk stuk waarin regels en richtlijnen worden gegeven ter voorkoming van belangenconflicten tussen het zakelijk belang en de privébelangen van betrokkenen en van misbruik van vertrouwelijke informatie. Deze gedragscode is verplicht voor pensioenfondsen.

Gedragstoezicht

Toezicht op het bevorderen van een ordelijk en transparant marktproces, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en in dat verband bescherming van de consument.

Gegevensleverancier

Partij die gegevens verstrekt die nodig zijn voor de uitvoering van de pensioenregeling. Het kan gaan om de werkgever of zijn administratiekantoor (in- en uitdienstmeldingen en loongegevens), de GBA (aanvang en einde huwelijk of geregistreerd partnerschap, binnenlandse verhuizingen) of het UWV (arbeidsongeschiktheid).

Gegevensverstrekking

Door effectievere en efficiëntere uitwisseling tussen pensioenfondsen en andere belanghebbende organisaties worden kostenbesparingen gerealiseerd en een beter contact met de deelnemers in een pensioenfonds.

Gemengd bestuur

Een bestuur dat bestaat uit bestuurders die belast zijn met uitvoerende werkzaamheden en bestuurders die belast zijn met toezicht op die werkzaamheden.

Gemoedsbezwaarde

Een (rechts)persoon die vanuit de eigen levensbeschouwing bezwaren heeft tegen verzekeren en in het bezit is van een 'bewijs van vrijstelling wegens gemoedsbezwaren' afgegeven door de Sociale Verzekeringsbank. Er vindt geen pensioenopbouw plaats en er worden geen risico's gedekt. In plaats daarvan bouwt men met de ingelegde gelden een spaarsaldo op.

Gepensioneerde

Pensioengerechtigde voor wie het ouderdomspensioen is ingegaan.

Geregistreerd partnerschap

Een bij de burgerlijke stand geregistreerde partner wordt voor pensioenrechtelijke zaken gelijkgesteld met een huwelijkspartner.

Geschiktheid

Geschiktheid bestaat volgens De Beleidsregel Geschiktheid 2012 van DNB en AFM uit kennis, vaardigheden en professioneel gedrag.

Geschiktheidseis

De eisen ten aanzien van de geschiktheid. Een bestuurder moet geschikt zijn bevonden voordat hij mag toetreden tot een bestuur.

Geschiktheid Pensioenfondsbestuurders

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het goede reilen en zeilen van het pensioenfonds. Het bestuurslid moet geschikt zijn voor het besturen van een pensioenfonds. Uit de Beleidsregels Geschiktheid 2012 blijkt de geschiktheid van een beleidsbepaler, en daarmee een pensioenfondsbestuurder, uit de genoten opleiding, de werkervaring en de competenties van de betreffende beleidsbepaler en de doorlopende toepassing hiervan. Hiermee geeft de beleidsregel de specifieke toetsingsgronden weer, waar bij aanmelding van de kandidaat-beleidsbepaler of bij tussentijdse toetsing door de toezichthouders naar zal worden gekeken.

Geschiktheidsplan

Het geschiktheidsplan is erop gericht op gestructureerde wijze het niveau van deskundigheid van het bestuur te laten aansluiten bij wat nodig is aan deskundigheid voor het goed besturen van het pensioenfonds. Het geschiktheidsplan geeft nadere inhoud aan het op peil brengen en houden van de geschiktheid van de (aspirant) bestuursleden en leden van de andere bestuurlijke organen betrokken bij het pensioenfonds.

Geschiktheidstoets

Een kandidaat bestuurslid dient te beschikken over relevante kennis, werkervaring en competenties op deze onderdelen. Zo moet een commissaris beschikken over de competentie loyaliteit, zich betrokken voelen bij de onderneming door zich daarin te verdiepen en daar voldoende tijd voor beschikbaar te hebben.

Bij de toetsing op geschiktheid wordt rekening gehouden met:

- de functie van de beleidsbepaler: iemand die verantwoordelijk wordt voor de financiën heeft andere kennis en ervaring nodig dan iemand die voorzitter wordt van de raad van commissarissen;
- de aard, omvang, complexiteit en het risicoprofiel van de onderneming: voorzitter een grote bank heeft andere kwaliteiten nodig dan een voorzitter bij een klein pensioenfonds;
- de samenstelling en het functioneren van het collectief: past de persoon in de groep, voegt hij of zij daar qua kennis, ervaring of persoonlijkheid iets aan toe?

Gewezen deelnemer

De werknemer of gewezen werknemer door wie op grond van een pensioenovereenkomst geen pensioen meer wordt verworven en die bij beëindiging van de deelneming een pensioenaanspraak heeft behouden jegens een pensioenuitvoerder. Een andere term voor gewezen deelnemer is slaper of inactieve.

Goed pensioenfondsbestuur

In navolging van de modernisering van de corporate governance, met als voorlopig sluitstuk de aanbevelingen van de Commissie Tabaksblat, werd eind 2003 de discussie gestart over de noodzaak van governance in de pensioensector. In opdracht van de toenmalige staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ('SZW') werd een onderzoek gedaan naar de governance van de pensioensector, aangevuld met een serie aanbevelingen.

De minister van SZW heeft de resultaten van het onderzoek in 2005 aangeboden aan de Stichting van de Arbeid, met het verzoek om vanuit werkgevers- en werknemersorganisaties én vertegenwoordigers van gepensioneerden te komen tot een aanpak voor de discussie over en vormgeving van Pension Fund Governance. In deze aanpak moest ook aandacht worden besteed aan de governance bij rechtstreeks verzekerde regelingen, en aan de samenhang met het rapport van de Commissie Staatsen over al dan niet toegestane activiteiten van pensioenfondsen.

Met de principes voor goed pensioenfondsbestuur (PFG) van december 2005 wil de STAR bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit, zorgvuldigheid en openheid van pensioenuitvoerders, door: zorgvuldig bestuur, verantwoording, intern toezicht, deskundigheid, openheid en communicatie. Inmiddels zijn deze principes per 1 januari 2014 vervangen door de Code Pensioenfondsen 2018 en via de Pensioenwet geïncorporeerd in wetgeving. De wet versterking bestuur pensioenfondsen is op 7 augustus 2013 in werking getreden.

Governance

Het begrip governance kan worden gekoppeld aan elk type organisatie. Als het over de governance van pensioenfondsen gaat, wordt de term pension fund governance gehanteerd.

Governance is een overkoepelend begrip dat duidt op de handeling of de wijze van besturen en dan met name het realiseren van efficiëntie en effectiviteit door samenhang en transparantie in het bestuur en toezicht van een organisatie. De keuze voor bestuursmodellen en de samenstelling van een bestuur zijn daarbij van belang voor het waarborgen van efficiëntie en de governance-structuur.

Groen-/witboek Europese pensioenen

De EC heeft in juli 2010 het groenboek '*Towards adequate, sustainable and safe European pension systems*' uitgebracht. Een groenboek (green paper) is de eerste stap in het Europese regelgevingstraject.

In het Groenboek worden problemen betreffende de toekomst van aanvullende pensioenen in EU-landen geïncorporiseerd. Begin 2012 heeft de Commissie een witboek (white paper) opgesteld, met een concreet voorstel voor een wettekst.

Haalbaarheidstoets

De continuïteitsanalyse zoals die verplicht was vóór 1 januari 2015 is vervangen door de zogenaamde haalbaarheidstoets. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet van een pensioenfonds, het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau en de risico's die daarbij van toepassing zijn. De afweging tussen het streven naar een optimaal rendement en pensioenresultaat versus de risico's die hiermee gepaard gaan, wordt hierdoor expliciet gemaakt. De haalbaarheidstoets is daarom een belangrijk instrument om de effecten van de financiële opzet te analyseren.

Hardheidsclausule

Het verzwakt of niet toepassen van reglementaire bepalingen vanwege onbillijke gevolgen.

Heel klein pensioen

Bij de heel kleine pensioenen gaat het om bedragen die leiden tot een uitkering van minder dan € 2 bruto per jaar of € 0,17 per maand. Het bedrag van een heel kleine pensioenaanspraak is van veel factoren afhankelijk, zoals het aantal deelnemingsjaren, de leeftijd en de rente. Dit begrip is opgenomen in de Pensioenwet.

Herstelplan

Na inwerkingtreding van het Nieuw Financieel toetsingskader vervallen de herstelplannen van de pensioenfondsen. Een fonds krijgt net als onder de vorige wetgeving, drie maanden de tijd om een herstelplan in te dienen. Voor het overgangsjaar 2015 wordt hiervoor een uitzondering gemaakt, fondsen hoeven op zijn vroegst een herstelplan in te dienen per 1 juli 2015.

Het korte en lange termijn herstelplan is per 1 januari 2015 vervangen door één herstelplan. Het pensioenfonds maakt een herstelplan om aan te tonen dat de dekkingsgraad binnen 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad, waarbij jaarlijks een nieuw herstelplan opgesteld moet worden. Kortom blijft het uiterste redmiddel, kortingsmaatregelen mogen uitgesmeerd worden over maximaal 10 jaar.

Honderd procent-norm

Het totale ouderdomspensioen, inclusief de AOW, mag fiscaal gezien niet meer zijn dan 100% van het pensioengevend salaris (inclusief de AOW). Het meerdere wordt zwaarder belast. Het ouderdomspensioen mag alleen boven de 100%-norm uitstijgen, als dit wordt veroorzaakt door:

- Waardeoverdracht
- Indexering van het pensioen
- Uitruil van nabestaandenpensioenen voor ouderdomspensioenen
- Variatie in de hoogte van de uitkering (hoog/laag-constructie)
- Aanpassing van de in de pensioenregeling vastgestelde ingangsdatum van het ouderdomspensioen aan de pensioenrichtleeftijd.

Hoog/laag-constructie

Constructie met variabele uitkeringshoogtes van het pensioen, waarbij het pensioen eerst hoger en daarna lager is dan het reglementaire pensioen, of omgekeerd. Op grond van fiscale wetgeving is een variatie tussen de hoogste en de laagste uitkering van maximaal 100:75 toegestaan.

Huwelijks-/partnerfrequenties

Schatting van het aantal deelnemers die gehuwd zijn of een partner hebben.

IAS19

Er moet een vergelijking worden gemaakt tussen de pensioenpremies die in een boekjaar werkelijk zijn betaald, en de pensioenkosten die aan datzelfde boekjaar zijn toe te rekenen volgens een bepaalde standaardmethode (Projected Unit Credit methode). In die standaardmethode worden pensioenkosten gelijkmatig verdeeld over de gehele diensttijd van alle deelnemers waarbij rekening wordt gehouden met aannames over toekomstige loonontwikkeling en uittredings- en sterftetekansen. Indien volgens de standaardmethode sprake is van vooruitbetaalde kosten, moeten deze op de balans van de onderneming worden geactiveerd ("overschot"). Aan de passiefzijde van de balans moet bovendien een voorziening worden gevormd, als reeds verkregen pensioenaanspraken niet voldoende door de activa van het pensioenfonds

worden gedekt ("tekort").

Inactieve deelnemer

Inactieve deelnemers zijn de gewezen deelnemers (ook wel slapers genoemd), de pensioengerechtigden en de arbeidsongeschikte deelnemers met recht op premievrije pensioenverwerving.

Indexatiedepot

Een indexatiedepot is een depot dat als enige doelstelling 'het verlenen van indexatie' heeft. Daarbij kan de doelstelling nog verder beperkt zijn tot indexatie ten behoeve van een specifieke groep deelnemers.

Een indexatiedepot voor voorwaardelijke indexatie valt onder de regel 'toekomstbestendige indexatie' (indexatieregel) als bedoeld in artikel 137, tweede lid, Pensioenwet.

Indirecte discriminatie

Er is sprake van indirecte discriminatie als in een pensioenregeling een ogenschijnlijk neutraal criterium wordt gehanteerd, dat niettemin bepaalde groepen in onevenredige mate treft.

Inflatie

Verschuivingsverschijnsel dat met verloop van jaren met een gelijk aantal euro's steeds minder gekocht kan worden.

Inhaalpensioen

Het toekennen van pensioenaanspraken nadat de periode waarop de aanspraak betrekking heeft, al voorbij is.

Inkomenstoets

Hiermee wordt aangegeven dat een bepaalde uitkering inkomensafhankelijk is; een uitkeringsinstantie beoordeelt of eventueel inkomen (uit arbeid of uit andere inkomsten) op de uitkering in mindering moet worden gebracht. Anw-uitkeringen zijn voorbeelden van inkomensafhankelijke uitkeringen.

Inlooprisico

Het verstrekken van een uitkering aan een of meer deelnemers waarvan voor de ingang van de (collectieve) pensioenregeling de ziekte of aandoening al vaststond.

Interest

Rente

Intern toezicht

Met intern toezicht worden zowel de raad van toezicht en de visitatiecommissie, als de niet-uitvoerende bestuurders bij een gemengd model bedoeld. Dit toezicht maakt deel uit van de Code Pensioenfondsen (PFG).

Invaren

Het onderbrengen van reeds opgebouwde pensioenuitkeringen en aanspraken in een nieuw pensioencontract.

IORP

De IORP is een instelling die op basis van kapitaaldekking opereert. De rechtsvorm is hierbij niet van belang. De instelling is onafhankelijk van enige bijdragende onderneming of bedrijfstak. Het doel van deze instelling is slechts het verstrekken van

(grensoverschrijdende) arbeidsgerelateerde pensioenuitkeringen.

IORP-richtlijn

Europese richtlijn die gaat over de werkzaamheden en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen. Inmiddels is deze richtlijn gewijzigd naar IORP-II, die op 13 januari 2019 in werking trad, waarin grensoverschrijdende activiteiten van pensioenfondsen verder worden gestimuleerd en pensioenen veiliger werden gemaakt door meer toezicht op governance en transparantie te verbeteren.

Jaarruimte

Jaarruimte is het bedrag dat iemand aan lijfrentepremies in een bepaald jaar mag aftrekken van zijn of haar inkomstenbelasting (box 1).

Jaarverslag

Verslag waarin het bestuur van het pensioenfonds verantwoording aflegt over in het afgelopen jaar gevoerde beleid.

Keuzerecht

Het recht om uiterlijk op de pensioendatum het opgebouwde partnerpensioen om te zetten in een hoger of eerder ingaand ouderdompensioen (niet als het partnerpensioen op risicobasis is verzekerd). En het recht een deel van het ouderdompensioen bij ontslag of pensionering om te zetten in partnerpensioen.

Kapitaaldekking

Manier om pensioenaanspraken te financieren. De pensioenpremies worden belegd. Voor iedere deelnemer bouwt het pensioenfonds zo het kapitaal op dat nodig is om later het pensioen uit te betalen. De Pensioenwet verplicht de pensioenfondsen om de pensioenen op basis van kapitaaldekking te financieren.

Kapitaalmarktrente

De rente op leningen met een relatief lange looptijd.

Kapitaalovereenkomst

Een overeenkomst inzake een vastgesteld kapitaal aan het eind van de looptijd waarmee het pensioen dient te worden aangekocht.

Kapitaalverzekering

Levensverzekering waarbij het verzekerde bedrag ineens wordt uitgekeerd bij overlijden en/of op een vaste datum.

Keuzemogelijkheid

Mogelijkheden voor iedere deelnemer in een pensioenregeling, bijvoorbeeld: hoog-laagconstructie, inruilen partnerpensioen of het ouderdompensioen, en een hoger of eerder ingaand ouderdompensioen.

Kind

Als kind van de (gewezen) deelnemer geldt: eigen kinderen of stief- of pleegkinderen die als eigen kind worden onderhouden en opgevoed. Een kind kan tot een bepaalde leeftijd in aanmerking komen voor wezenpensioen. Uitkering vindt plaats na overlijden van de (gewezen) deelnemer.

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid)

Het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid) is bedoeld om de consument één loket te bieden voor de beslechting van (dreigende) conflicten met financiële dienstverleners. Denk daarbij aan beleggingen, verzekeringen, hypotheek, kredieten, overige bankproducten en gemengde producten. De gang naar de rechter is altijd

mogelijk, maar de binnen Kifid werkzame Ombudsman en Geschillencommissie kunnen een alternatief bieden: in een relatief kort tijdsbestek wordt in overleg met de betrokken financiële dienstverlener getracht een oplossing te vinden of wordt geoordeeld over de kwestie.

Klein pensioen

Onder kleine pensioenen wordt verstaan pensioenen die leiden tot een uitkering vanaf de pensioendatum van minder dan bruto € 484,09 per jaar (in 2019; dit bedrag wordt jaarlijks vastgesteld). Dit begrip is opgenomen in de wet waardeoverdracht klein pensioen.

Knipbepaling

Een bepaling bij eindloonregeling die inhoudt dat een knip in de pensioenberekening wordt gemaakt indien het (pensioengevend) salaris substantieel wordt verlaagd, bijvoorbeeld als gevolg van aanpassing van de arbeidsduur of een lager gesalarieerde functie. De knipbepaling biedt de mogelijkheid voor demotie zonder dat dit negatieve consequenties heeft voor de hoogte van de uiteindelijke pensioenuitkering.

Koopsom

Enmalige betaling om een pensioenaanspraak mee in te kopen bij de uitvoerder van een pensioenregeling.

Koopsomsysteem

Een systeem om een pensioenregeling mee te financieren, waarbij de toename van aanspraken over verstreken jaren van deelneming, door middel van eenmalige koopsommen, wordt veiliggesteld.

Korten (van pensioenaanspraken en pensioenrechten)

Het verminderen van pensioenaanspraken en pensioenrechten door het pensioenfonds conform het artikel 134 Pensioenwet.

Kortlevenrisico

Het risico dat een pensioenfonds loopt dat een verzekerde persoon korter zal leven dan verwacht wordt.

Kostendekkende premie

Per 1 januari 2007 moeten pensioenfondsen een zogenoemde kostendekkende premie hanteren. Dit betekent dat de pensioenpremie hoog genoeg moet zijn om de onvoorwaardelijke en, in voorkomende gevallen, voorwaardelijke onderdelen van de pensioenovereenkomst in dat jaar en voor de langere termijn na te komen. In deze premie zit ook een opslag voor solvabiliteit, een opslag voor uitvoeringskosten en de actuariële benodigde premie voor het voorwaardelijk deel van de pensioenovereenkomst.

Kostenopslag

Kosten die een levensverzekeraar in rekening brengt bij het afsluiten en uitvoeren van een pensioenverzekering.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het risico dat een pensioenfonds of verzekeringsmaatschappij loopt dat een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafels wordt verwacht.

Dit risico doet zich bijvoorbeeld voor bij ouderdomspensioenen. Een ouderdomspensioen wordt vaak levenslang uitgekeerd. Op het moment dat iemand dan langer leeft dan vooraf ingeschat, betekent dit dat er meer pensioen uitgekeerd

moet worden dan vooraf verwacht. Het langlevensrisico wordt in veel situaties gedragen door het pensioenfonds of de verzekeringsmaatschappij.

Leeftijdscriminatie

Discriminatie op grond van leeftijd.

Levensverzekeringsovereenkomst

De in verband met het leven of de dood gesloten sommenverzekering met dien verstande dat de ongevalverzekering niet als levensverzekering wordt beschouwd.

Lifecycle

Leeftijdsafhankelijk beleggen.

Lijfrente

Derde pijler pensioenproduct. Aanspraak op een reeks vaste (of met een vast percentage stijgende) periodieke uitkeringen, die uiterlijk bij overlijden eindigt. De aanspraak is afhankelijk van het leven van één of meerdere personen op een bepaalde leeftijd.

Liquidatie

Opheffing van een pensioenfonds.

Liquidatieoverschot

Het positieve saldo dat overblijft na liquidatie van een pensioenfonds.

Liquidatietekort

Het negatieve saldo na liquidatie van een pensioenfonds.

Loongegevens

Specificatie van de arbeidsverhouding tussen werknemer en werkgever, met name gegevens over geldelijke vergoeding.

Loongerelateerde WGA-uitkering

Een uitkering voor werknemers die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn.

Loonindex

Loonsverhoging als de prijzen stijgen.

Looninflatie

Inflatie als gevolg van loonstijging.

Loonstijging

Ontwikkeling van de lonen over een bepaalde periode.

Maatschappelijk beleggen

Beleggingsfilosofie waarbij naast een winststreven ook sociale en maatschappelijke doelstellingen zijn geformuleerd.

Marktrente

De op een bepaald moment geldende actuele rente die op de financiële markt geldt.

Marktwaarde

Waarde van een beleggingsobject wanneer het zou worden verkocht.

Matching

Het zo optimaal mogelijk afstemmen van de looptijd van de activa met de looptijd van de passiva van een pensioenfonds.

Materieel toezicht

Toezicht door de DNB op de statuten, pensioenreglementen en uitvoeringsovereenkomsten van pensioenuitvoerders of deze voldoen aan de Pensioenwet en aanverwante wet- en regelgeving.

Maximumloongrens

Een bovengrens aan het loon. Over het loon daarboven vindt geen pensioenopbouw plaats.

Middelloonregeling

Pensioenregeling waarin een vast percentage van de pensioengrondslag aan pensioen wordt opgebouwd. Het pensioen is gebaseerd op het gemiddelde van de lonen van een werknemer tijdens zijn loopbaan.

Minimaal vereist eigen vermogen

Het minimumbedrag, als wijze van een buffer, van het aangehouden eigen vermogen.

Minimumtoets

Toets in het kader van het FTK, waarin het vermogen minimaal gelijk moet zijn aan de verplichtingen.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)

Departement met als belangrijkste taak het stimuleren van werkgelegenheid, moderne arbeidsrelaties en een activerende sociale zekerheid. Wet- en regelgeving over pensioenen wordt veelal vanuit dit departement gecoördineerd.

Mijnpensioenoverzicht.nl

Op mijnpensioenoverzicht.nl ziet u, naast uw AOW, hoeveel pensioen u hebt en bij welke pensioenuitvoerder (pensioenfonds of -verzekeraar). Ook ziet u wat uw nabestaanden krijgen als u overlijdt. AOW en pensioen die u al ontvangt, worden niet getoond. Wat u op deze website niet vindt, is wat u zelf voor uw oude dag hebt geregeld.

Monitoring

Het continue proces van toezicht op de juiste werking van de dienstverlening.

Multi-opf

Wet met uitvoeringsalternatief voor ondernemingspensioenfondsen, door samenwerking in een Multi-opf kan de governancelast worden verlaagd. Er zijn minder mensen nodig in de fondsorganen vanuit de betrokken ondernemingen en er kunnen schaalvoordelen worden bereikt bij de uitvoering (gezamenlijke bestuursondersteuning, vermogenspooling, gezamenlijke inkoop en administratie).

Sinds de inwerkingtreding van de Wet APF in 2015, mag er geen multi-opf meer worden opgericht. Bestaande multi-opf'en zijn na 2020 wettelijk niet meer mogelijk en dienen te worden omgevormd tot een APF of kunnen zich hierbij aansluiten.

Nabestaanden

De kinderen en de partners van de overleden (gewezen) deelnemer met wie de partner was gehuwd, een geregistreerd partnerschap of een samenlevingsovereenkomst had.

Nabestaandenpensioen

Pensioen dat, doorgaans levenslang m.u.v. wezenpensioen (tijdelijke uitkering), wordt

uitgekeerd aan de partner (of kinderen) van de overleden deelnemer aan een pensioenfonds. Verzamelnaam voor weduwen-, weduwnaars-, wezen- en partnerpensioen.

Na-indexatie

Een verhoging van de pensioenuitkeringen na de feitelijke pensioeningangsdatum in verband met de na die datum gestegen lonen of prijzen.

Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen (NBP)

Komt op voor de collectieve en individuele belangen van huidige en toekomstige gepensioneerden.

Nettolijfrente

Sinds de beperking van de pensioenopbouw over het jaarsalaris van € 100.000 per 1 januari 2015, bestaat de mogelijkheid voor degenen met een salaris boven € 107.593 (2019) op vrijwillige basis pensioen te verwerven. Deze komt ongeveer overeen met een jaarlijkse bruto pensioenopbouw van 1,875% middelloon. De premie of inleg van deze mogelijkheid wordt betaald uit het netto salaris. De waarde van deze nettolijfrente is vrijgesteld in box 3. De uitkeringen worden ook niet belast in box 3. Nettolijfrente is alleen mogelijk in de derde pijler (privé lijfrente). De Pensioenwet is niet van toepassing op nettolijfrente.

Nettopensioen

Ook bij nettopensioen kan vanaf 1 januari 2015 voor het inkomen boven € 100.000 pensioen via de werkgever (tweede pijler) verworven worden. De werkgever betaalt de premie en houdt deze in op het nettoloon van de deelnemer. De Pensioenwet is van toepassing. Dit bedrag wordt elk jaar nader bekeken, en in 2020 is het bedrag voorlopig vastgesteld op € 110.111.

Nieuwe contract

Met het Pensioenakkoord 2019 is het 'nieuwe pensioencontract' toegevoegd. Het nieuwe contract is een premieregeling. Dit nieuwe contract heeft uitgebreide risicodeling en worden direct voorwaardelijke pensioenaanspraken ingekocht uit de ingelegde premie. Hiermee worden DB-regelingen afgeschaft.

Nominale rente

Rente waarbij geen rekening wordt gehouden met de inflatie.

No-risk-polis

Een regeling die stimuleert dat werkgevers gedeeltelijk arbeidsgeschikten in dienst nemen of houden.

Objectieve rechtvaardigingsgronden

Een grond of reden die de werkgever of pensioenuitvoerder kan aandragen ter rechtvaardiging van een vorm van discriminatie.

Officiële Publicaties

Officiële bekendmakingen en Parlementaire stukken. Officiële bekendmakingen zijn verdragen en wet- en regelgeving die door de bij wet verplichte officiële bekendmaking in de Staatscourant, het Staatsblad en het Tractatenblad hun rechtsgeldigheid verwerven. Parlementaire stukken uit de Eerste en Tweede kamer zijn Kamerstukken, Handelingen, Kamervragen en Agenda's. Zie

Ombudsman Pensioenen

Onafhankelijke instantie die klachten behandelt over de uitvoering van

pensioenregeling

Omgekeerd gemengd model

Bestuursmodel waarbij de uitvoerende bestuurders externen zijn, de niet-uitvoerende (toezichthoudende) bestuursleden zijn de bestuursleden namens de werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden.

Omkeerregel

Niet de aanspraken op grond van een pensioenregeling horen tot het fiscaal belastbare loon, maar de pensioenuitkeringen. Dit betekent dat niet de pensioenaanspraak wordt belast, maar de te zijner tijd te ontvangen pensioenuitkering.

Omvangskorting

Kosten die een levensverzekeraar verleent op de in rekening gebrachte kostenopslag.

Onafhankelijk bestuur

Een bestuur dat bestaat uit ten minste twee externe bestuurders.

Onbepaald partnersysteem

Bij dit systeem wordt voor iedere deelnemer partnerpensioen opgebouwd, ongeacht de burgerlijke staat. Op het moment van overlijden van een deelnemer wordt pas onderzocht of er een pensioengerechtigde partner is.

Onderbrengingsplicht

De werkgever dient de pensioenovereenkomst onder te brengen bij een in de Pensioenwet genoemde pensioenuitvoerder.

Ondernemingspensioenfonds (OPF)

Pensioenfonds dat de pensioenregeling uitvoert voor een onderneming of een groep van ondernemingen.

Ontslag

Beëindiging van het dienstverband anders dan door overlijden of pensionering, waardoor het deelnemerschap aan de pensioenregeling wordt beëindigd.

Onzuivere pensioenregeling

Een pensioenregeling die wordt uitgevoerd door een niet toegelaten pensioenuitvoerder of als de regeling het wettelijk kader van de Wet op de loonbelasting 1964 te buiten gaat.

Opbouw pensioenregeling

Een pensioenregeling waarbij jaarlijks een percentage van het dan geldende pensioengrondslag als pensioenaanspraak wordt verleend

Opbouwpercentage

Een vast percentage van de pensioengrondslag waarover pensioen wordt opgebouwd. Dit percentage verschilt per pensioenregeling.

Opdrachtaanvaarding

Artikel 102a Pensioenwet stelt eisen aan de opdrachtaanvaarding door een pensioenfonds. Deze eisen worden gesteld aan het besluit van het bestuur en niet aan het akkoord dat sociale partners hebben gesloten.

De volgende eisen ingevolge artikel 102a Pensioenwet zijn van toepassing:

-
- Het bestuur draagt in overleg met de overige organen van het pensioenfonds zorg voor de vastlegging van de doelstellingen, beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het pensioenfonds.
 - Het bestuur streeft ernaar om bij sociale partners zo veel mogelijk duidelijkheid te verkrijgen over de doelstellingen, het ambitieniveau van de toeslagverlening en de risicohouding, die ten grondslag liggen aan de pensioenregelingen die zij als opdracht in uitvoering aan het pensioenfonds geven.
 - Het bestuur moet zorgdragen voor een formele opdrachtaanvaarding.
 - Het bestuur toetst voorafgaand aan de opdrachtaanvaarding aan de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het pensioenfonds.

Opties

Het recht om een aandeel te kopen of te verkopen tegen een vooraf vastgestelde prijs op een bepaald tijdstip.

Ouderdomspensioen

Het bedrag waarop degene die deelneemt of heeft deelgenomen in een pensioenregeling, levenslang aanspraak kan maken wanneer hij/zij de reglementair gerechtigde pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overbruggingspensioen

Een tijdelijk pensioen in plaats van AOW. Het gaat in bij pensionering vóór 65 jaar en 3 maanden en loopt door tot 65 jaar en 3 maanden. Daarna wordt AOW uitgekeerd. Dit is afgeschaft.

Overrente

Het verschil tussen het rendement dat een pensioenfonds realiseert op zijn beleggingen en het rentepercentage dat het fonds hanteert bij de berekening van zijn toekomstige verplichtingen.

Overrentedeling

Vorm van resultatendeling waarbij op grond van het verzekeringscontract een deel van de door de verzekeringsmaatschappij behaalde overrente aan de verzekeringnemer wordt uitgekeerd in de vorm van een premierestitutie of een premieverlaging.

Pan-Europees Persoonlijk pensioenproduct (PEPP)

Een verordening voor een Europees aanvullend pensioen (3de-pijler product). Deze verordening heeft grote gevolgen, omdat de Europese wetgeving voorgaat op nationale wetgeving. De Europese Commissie hoopt met deze lancering een Europese pensioenmarkt te creëren die grensoverschrijdend uitgevoerd en overgedragen kan worden.

Parameters

Uitgangspunten die bij een berekening worden gehanteerd.

Paritair bestuur

Organisatorische samenstelling van een pensioenfondsbestuur waarin werkgevers en werknemers (of hun afgevaardigden) op gelijke wijze vertegenwoordigd zijn.

Partner

Een echtgenoot of partner van een (gewezen) deelnemer die gehuwd is of een geregistreerd partnerschap of een (notarieel) samenlevingsovereenkomst heeft met deze (gewezen) deelnemer.

Partnerpensioen

Pensioen ten behoeve van de partner. Uitkering vindt plaats na overlijden van de deelnemer. Is dus een nabestaandenpensioen, een term die sommige fondsen gebruiken. Het partnerpensioen kan opgebouwd of op risicobasis zijn. Een opgebouwd partnerpensioen blijft staan als de deelneming eindigt. Bij het partnerpensioen op risicobasis vervalt het partnerpensioen als de deelneming eindigt (doordat de premiebetaling stopt, bijvoorbeeld bij ontslag).

Passief beleggen

Met passief beleggen wordt bedoeld dat men niet een portefeuille samenstelt om een hoger rendement dan de index te behalen, maar om zo nauwkeurig mogelijk een bepaalde index te volgen.

Pensioen

Verzamelnaam voor periodieke uitkeringen (meestal maandelijks), die het vroegere salaris vervangen in geval van ouderdom, overlijden of arbeidsongeschiktheid. Gemeenschappelijk kenmerk is, dat de uitbetaling van het pensioen in elk geval eindigt zodra de rechthebbende is overleden en dat de opbouw ervan plaatsvindt in verband met het verrichten van arbeid.

Pensioenaanspraak

Een recht op toekomstige pensioenuitkeringen. Dit recht ontstaat door deelname aan een pensioenregeling.

Pensioenakkoord

Op 5 juni 2019 hebben kabinet, werknemers- en werkgeversorganisaties een principeakkoord bereikt over de vernieuwing van het pensioenstelsel, een minder snelle stijging van de AOW-leeftijd, arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen en over een pakket maatregelen dat het voor een ieder haalbaar maakt om gezond werkend het pensioen te bereiken. Verder uitwerking moet nog plaatsvinden. Het streven is om de nieuwe regels te laten gelden vanaf 1 januari 2022.

Pensioenambitie

De hoogte van het pensioen dat op de lange termijn nagestreefd wordt.

Pensioenbreuk

Pensioennadeel dat kan ontstaan als een werknemer van werkring verandert, en daardoor van pensioenfonds of -verzekeraar. Bestaande pensioenaanspraken worden dan soms niet meer aangepast aan de prijs- of loonontwikkeling. De pensioenaanspraken worden hierdoor uiteindelijk minder waard.

Het nadeel kan ook ontstaan als de werknemer in de nieuwe baan carrière maakt en meer gaat verdienen. De 'oude' pensioenaanspraken blijven gekoppeld aan het 'oude' salaris. Ze stijgen niet mee met het toekomstige salaris. Werknemers kunnen daarom hun opgebouwde pensioenaanspraken meenemen naar hun nieuwe pensioenfonds of -verzekeraar.

Pensioen-BV

Pensioenfonds in de vorm van een besloten vennootschap

Pensioenclausule

Clausule op een polis van een kapitaalverzekering die bepaalt dat te zijner tijd het bereikte kapitaal uitsluitend kan en zal worden aangewend voor de aankoop van pensioen in de zin van de Pensioenwet.

Pensioenconvenant

De op 9 december 1997 tussen het Kabinet en de STAR gemaakte afspraak, om de collectieve pensioenregelingen kostenbeheersend te moderniseren en toegankelijker te maken.

Pensioendatum

De datum waarop krachtens de pensioenregeling het ouderdomspensioen standaard ingaat.

Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW)

De PSW was van 1952 tot 2007 de wet waarin veel pensioenregels waren vastgelegd. Deze wet is nu vervangen door de Pensioenwet.

Pensioenfederatie

Samenwerkingsverband uit 2010 tussen de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (OPF), de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen (VB) en de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB). Per 1 januari 2014 zijn de VB, de UvB en OPF volledig opgegaan in de Pensioenfederatie en zijn daarmee opgehouden te bestaan. Per die datum is de Pensioenfederatie de enige koepel die de belangen behartigt van de Nederlandse pensioenfondsen.

Pensioenfonds

Een rechtspersoon die de pensioenregeling uitvoert voor één of meer bedrijfstakken, voor een onderneming of een groep van ondernemingen of voor vrije beroepsbeoefenaren.

Pensioengat

Het verschil tussen de gewenste hoogte van het pensioen en het feitelijke pensioen.

Pensioengerechtigde

Persoon voor wie het pensioen is ingegaan.

Pensioen(gevend) salaris

Het salaris en alle overige beloningselementen waarover pensioen wordt opgebouwd.

Pensioenjaar

Het jaar dat een werknemer deelneemt aan een pensioenregeling, waardoor het jaar meetelt in de pensioenopbouw.

Pensioengrondslag

Het deel van het loon waarover pensioen wordt opgebouwd. In de praktijk is dit meestal het pensioengevend loon minus de franchise.

Pensioenkapitaal

Het totaal door de deelnemer opgebouwd vermogen, aan te wenden voor pensioenaanspraken.

Pensioenkeuring

Een medisch onderzoek naar de gezondheid van de betrokkene en het stellen van vragen over de gezondheid is verboden. Dit volgt uit de Wet op de medische keuringen.

Pensioenleeftijd

De leeftijd waarop iemand met pensioen gaat.

Pensioenovereenkomst

De arbeidsvoorwaardelijke afspraken tussen de werkgever of werkgeversorganisaties

en de werknemer of werknemersorganisaties die betrekking hebben op pensioen.

Pensioenrecht

Het recht op ingegaan pensioen.

Pensioenregeling

In de pensioenovereenkomst gemaakte afspraken over het pensioen.

Pensioenregister

Een digitaal totaaloverzicht van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars opgebouwde pensioenaanspraken en te bereiken pensioenen. Het bevat ook het recht op AOW. Het pensioenregister is benaderbaar via mijnpensioenoverzicht.nl.

Pensioenreglement

Het pensioenreglement beschrijft de rechten en plichten tussen pensioenfonds en deelnemer. In het pensioenreglement is vermeld wie deelnemen aan de regeling en hoe hoog de pensioenen zijn en wanneer ze ingaan. Het pensioenreglement is de juridische basis waaraan de betrokkenen hun aanspraken en uitkeringen ontleen.

Pensioenrichtleeftijd

De in de pensioenregeling vastgelegde leeftijd waarop het pensioen ingaat. Deze is per 1 januari 2018 verhoogd van 67 naar 68 jaar. De pensioenrichtleeftijd blijft ook in 2020 staan op 68 jaar.

Pensioengevend salaris

Term waarmee in loonafhankelijke pensioenregelingen wordt aangegeven welke elementen in de totale beloning van een deelnemer meetellen bij het bepalen van de op te bouwen pensioenaanspraken.

Pensioenshoppen

Aanwending op de pensioendatum van een bij een verzekeringsmaatschappij opgebouwd en tot uitkering komend pensioenkapitaal voor de inkoop van een periodieke pensioenuitkering bij een door de consument vrij te kiezen verzekeringsmaatschappij.

Pensioenuitvoerder

Een op grond van de Pensioenwet toegelaten pensioenfonds, premiepensioeninstelling of verzekeraard die de pensioentoezegging voor de werkgever uitvoert.

Pensioenverevening

Bij een scheiding wordt het tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap opgebouwd ouderdomspensioen verdeeld.

Pensioenvermogen

De reserve van het pensioenfonds plus de technische voorzieningen.

Pensioenverplichtingen

Verplichting om vanaf de afgesproken pensioendatum pensioen uit te kunnen keren.

Pensioenwet

Wet waarin regels zijn opgenomen ter waarborging van pensioenen.

Pensioen 1-2-3

Pensioen 1-2-3 is bestemd voor nieuwe en bestaande deelnemers aan een pensioenregeling en wordt aangeboden door de uitvoerder van de pensioenregeling of

door de werkgever. Pensioen 1-2-3 zal de startbrief vervangen en het biedt de deelnemer gelaagde informatie over de pensioenregeling.

Pension Fund Governance (PFG)

Principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het gaat daarbij vooral om de wijze waarop het bestuur is georganiseerd, verantwoording aflegt aan belanghebbenden en de wijze waarop het intern toezicht is georganiseerd. Voor het formuleren van normen voor 'goed pensioenfondsbestuur' is de Code Pensioenfondsen opgesteld.

Performancetoets

Het gemiddelde van door een bedrijfstakpensioenfonds behaalde beleggingsresultaten gemeten over een langere periode.

Portability richtlijn

Deze richtlijn heeft doel de mobiliteit binnen de EU te vergroten door het eenvoudiger te maken voor werknemers om pensioen op te bouwen en te behouden wanneer zij in een andere lidstaat gaan werken.

Premie

Het geld dat een werkgever periodiek aan het pensioenfonds afdraagt voor de financiering van pensioen.

Premiedekkingsgraad

Met de premiedekkingsgraad wordt uitgedrukt of de premie die wordt betaald, voldoende is om nieuwe pensioenopbouw te financieren.

Premiedemping

Een methode om fluctuaties bij de vaststelling van de premie te voorkomen.

Premiedepot

Premiedepot komt voor in een CDC-pensioenregeling. Het premiedepot is bedoeld ter bescherming van de pensioenopbouw voor actieve deelnemers. Als de jaarlijkse pensioenpremie die de werkgever betaalt onvoldoende is voor volledige pensioenopbouw, zal geld onttrokken worden uit het premiedepot. Als de jaarlijkse pensioenpremie die de werkgever betaalt meer is dan benodigd voor volledige pensioenopbouw, zal het verschil gestort worden in het premiedepot.

Premiefactuur

Ook wel premienota. Specificatie van de premies in rekening gebracht bij de werkgever.

Premiekortingsgrens

Begrip dat wordt gehanteerd voor het niveau waarboven het mogelijk is terugstorting te doen aan de werkgever, een premievakantie te verlenen of premiekorting te verstrekken aan de werkgever/werknemers.

Premiepensioeninstelling (PPI)

Een, sinds 1 januari 2011, type pensioenuitvoerder, die een zuivere premieovereenkomst (beschikbare premiereregeling in beleggingen) uitvoert. De PPI mag geen biometrische en verzekeringstechnische risico's verzekeren. Ook mag een PPI zelf geen pensioen uitkeren, dit tot tegenstelling van een Algemeen Pensioenfonds (APF). Op het moment van pensioneren draagt de PPI het opgebouwde pensioenkapitaal over aan een verzekeraar.

Premieovereenkomst

Ook wel genoemd: een beschikbare premiereregeling of een DC-regeling (Defined

Contribution). Dit is een pensioenregeling waarin de hoogte van de uitkering afhankelijk is van de betaalde premie en de daarmee behaalde beleggingsopbrengsten. Pas uiterlijk bij pensioneren wordt de precieze hoogte van het pensioen vastgesteld. Bij andere typen pensioenregelingen wordt eerst de pensioenhoogte vastgesteld en vervolgens de hoogte van de premie die daarvoor nodig is.

Premiesysteem

Een systeem van financieren van een pensioenregeling waarbij, voor de veiligstelling van de aanspraken die betrekking hebben op toekomstige jaren van deelneming, telkens een premie wordt vastgesteld die in de toekomst gelijkblijvend wordt verondersteld.

Premievakantie

Periode waarover geen premie hoeft te worden betaald.

Premievrije aanspraken bij ontslag

Als het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioendatum, krijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak pensioen.

Premievrije opbouw (PVO)

Wanneer een deelnemer aan een pensioenregeling geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt, komt de pensioenopbouw voor rekening van het pensioenfonds. De meeste pensioenfondsken kennen zo'n regeling.

Prepensioen

Tijdelijk pensioen voor de periode vóór 65 jaar. Dit is afgeschaft.

Prijsstijging

Ontwikkeling van de prijzen over een bepaalde periode.

Private equity en hedge funds

Private equity betekent letterlijk privaat vermogen. Het is de benaming voor investeerders die buiten de aandelenbeurs om bedrijven financieren. Een beursgenoteerd bedrijf kan extra aandelen uitgeven op de beurs als het geld nodig heeft, een niet-beursgenoteerd bedrijf kan dat niet. Als een dergelijk bedrijf geld nodig heeft kan het deze ophalen bij een bank of bij private investeerders. Private equity fondsen zijn gericht op de lange termijn (gemiddeld 5 jaar) en direct betrokken bij de bedrijfsvoering van hun investeringen. Zij kijken naar de onderliggende, structurele waardecreërende potentie van een bedrijf.

Hedgefund is een verzamelnaam voor verschillende beleggingsinstellingen die voornamelijk profiteren van beursgerelateerde activiteiten. Zij zijn gericht op de korte termijn en hebben geen directe betrokkenheid bij hun investeringen.

Prudentieel toezicht

Toezicht gericht op het bevorderen van de financiële degelijkheid van financiële instellingen. De Nederlandsche Bank voert in hoofdzaak het prudentieel toezicht uit.

Prudent Person

Pensioenfondsken beleggen in overeenstemming met het prudent person beginsel, oftewel als een 'goed huisvader'. Het pensioenfonds moet bij beleggingen rekening houden met de belangen van alle belanghebbenden.

Q - Geen pensioenbegrippen

Er zijn geen pensioenbegrippen beginnend met een Q.

Raad van toezicht

De Raad van toezicht is het interne toezichtsorgaan van een pensioenfonds bij een dualistisch bestuursmodel. De Raad van toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds.

Reductie

Op verzoek van de deelnemer een tijdelijke vermindering van de premie en de pensioenopbouw. Dit kan alleen bij beroepspensioenfondsen.

Reële dekkingsgraad

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat een pensioenfonds voldoende vermogen heeft om aan de pensioenverplichtingen te voldoen én om de pensioenen volledig te verhogen met de verwachte stijging van de prijzen.

Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten

De regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten is bedoeld voor mensen die na twee jaar arbeidsongeschiktheid voor een deel nog in staat zijn om te werken.

Rekenrente

De rekenrente is de rente (rendement) waar pensioenfondsen maximaal mee mogen rekenen als ze berekeningen voor de toekomst maken. De rekenrente is het rendement dat het belegde pensioen/verzekeringsvermogen wordt geacht minimaal op te brengen in de toekomst.

De rekenrente is dus een fictief rendementspercentage dat bij pensioen en verzekeringen gebruikt wordt. In verband met de risico's, mogen pensioenfondsen hierbij niet met een (te) hoge rekenrente rekenen. DNB schrijft nadrukkelijk voor welke rekenrente gehanteerd mag worden.

Rendement

Het positieve of negatieve resultaat dat een pensioenfonds behaalt met de belegging van de pensioengelden.

Rente(stand)korting

De premies van een pensioenverzekering worden door de verzekeraar veelal vastgesteld met behulp van een rekenrente. Als de verzekeraar meer rendement maakt, kan een deel van dit overrendement worden teruggegeven. Bij rentestandkorting wordt het verschil tussen de rente op een pakket staatsleningen (u-rendement) en de rekenrente gedeeltelijk teruggegeven in de vorm van een korting op de (toekomstige) premie.

Rentetermijnstructuur

Bij de rentetermijnstructuur hangt de rente af van de looptijd van de uitkeringen.

Reserveringsruimte

De reserveringsruimte is de niet-benutte jaarruimte van de afgelopen zeven jaar.

Reservetekort

Er is sprake van een reservetekort op het moment dat het eigen vermogen van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, maar hoger is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Ringfencing (verbod op)

Indien een pensioenfonds meerdere pensioenregelingen uitvoert vormen deze pensioenregelingen financieel één geheel. Tot de introductie van het Algemeen pensioenfonds verbod de Pensioenwet het afscheiden van vermogens binnen hetzelfde pensioenfonds. Bij een Algemeen pensioenfonds is het juist de bedoeling dat er afgescheiden vermogens worden aangehouden.

RJ 271

De nieuwe richtlijn 271.3 van de Raad voor de Jaarverslaglegging is sinds 1 januari 2010 van kracht met een aanpassing van RJ 271. Hierin wordt afstand genomen van de strikte scheiding tussen DB- en DC-verslagleggingsregels. In de nieuwe RJ 271 wordt gekeken naar het risico dat een bedrijf loopt ten opzichte van het pensioenfonds. Dit wil zeggen dat de uitvoeringsovereenkomst tussen bedrijf en fonds leidend is voor de pensioenverplichting die het bedrijf op de balans moet opnemen.

Risicopremie

De risicopremie is de premie voor een risicoverzekering. Een risicoverzekering komt alleen tot uitkering op het moment dat het risico zich tijdens de verzekering intreedt. Een overlijdensrisicoverzekering komt alleen tot uitkering op het moment dat de verzekerde komt te overlijden tijdens de verzekerde periode.

Salaris/diensttijdregeling

Het uiteindelijke pensioen hangt in een salaris/diensttijdregeling af van het aantal jaren dat een werknemer in dienst is geweest bij een werkgever en het salarisverloop tijdens de werkzame periode. Het op te bouwen pensioen is in deze pensioenregeling een gewogen gemiddelde van alle pensioengrondslagen. Een middelloonregeling is een voorbeeld van een salaris/diensttijdregeling.

Samenlevingsovereenkomst

Een schriftelijk overeenkomst die de vermogensrechtelijke verhoudingen regelt tussen twee personen die een gezamenlijke huishouding voeren en op hetzelfde adres wonen. Meestal in een notariële akte vastgelegd.

Scheiding

Het uit elkaar gaan van getrouwde, geregistreerde of niet geregistreerde partners.

Sekseneutraal

Van sekseneutraal is sprake als bij de vaststelling van tarieven geen onderscheid wordt gemaakt naar het geslacht van de verzekerde.

Slaper

Een persoon (die geen werknemer meer is) voor wie niet langer pensioenpremie wordt betaald. Andere term die ook gebruikt wordt is 'gewezen deelnemer'.

Sociaal Economische Raad (SER)

Adviesorgaan van de regering op sociaal en economisch gebied. De SER is samengesteld uit 11 werknemersvertegenwoordigers, 11 werkgeversvertegenwoordigers en 11 Kroonleden.

Sociale Verzekeringsbank (SVB)

Overheidsorgaan dat belast is met de uitvoering van de AOW en de Anw.

Solvabiliteit

Het vermogen van de pensioenuitvoerder om op langere termijn aan verzekerings- of pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Solvabiliteitseisen

De eisen die de wetgever stelt aan de solvabiliteit van banken, pensioenfondsen en verzekeraars.

Solvency I

Solvency I geeft wettelijke solvabiliteitseisen waar verzekeraars aan moeten voldoen. Onder Solvency I wordt in de vereiste solvabiliteit uitsluitend rekening gehouden met verzekeringstechnisch risico.

Solvency II

Onder Solvency II dient de aanwezige solvabiliteit groter te zijn dan de vereiste solvabiliteit. Het risicomanagement en het risicobudgetteren neemt in belang toe bij Solvency II.

Sommenverzekering

Een sommenverzekering keert bij een gedekte gebeurtenis het overeengekomen bedrag uit. De verzekerde hoeft geen financieel nadeel te hebben.

Staffelbesluit

Een besluit van de staatssecretaris van financiën met beschikbare premiestaffels die fiscaal toelaatbaar zijn, als voldaan wordt aan de voorwaarden uit het besluit.

Stamrecht

Een stamrecht is een recht op een periodieke uitkering over een in het verleden ontvangen bruto ontslagvergoeding waarover nog belasting moet worden betaald.

Startbrief

Een document dat binnen drie maanden na de start van deelname aan de pensioenregeling aan de deelnemer moet worden verstrekt. In dit document wordt de deelnemer geïnformeerd over een aantal onderwerpen waaronder de inhoud van de pensioenregeling en de toeslagverlening. Werkgevers zijn verplicht nieuwe werknemers aan te melden bij het pensioenfonds. Per 1 juli 2016 is de startbrief definitief vervangen door de verplichte Pensioen 1-2-3.

Sterfterisico

Sterfterisico is het risico voor een pensioenfonds of verzekeraar, dat er schade optreedt als gevolg van sterfte die gemiddeld hoger of lager is dan verwacht.

Sterftetafel

Een sterftetafel is een statistische beschrijving van het (af)stervingsproces van de Nederlandse bevolking. In een sterftetafel kun je de sterftekansen en de levensverwachting van elke leeftijd terugvinden.

Sterftewinst

Met de hulp van de gemiddelde verwachte leeftijd die mensen behalen rekent een verzekeringsmaatschappij of pensioenfonds uit, hoeveel pensioen zij straks verwachten te moeten uitkeren. Wanneer iemand die pensioen krijgt komt te overlijden vóór deze gemiddelde verwachte leeftijd, hoeft er dus minder pensioen uitgekeerd te worden. Het pensioen dat de verzekeringsmaatschappij of het pensioenfonds niet hoeft uit te keren, heet sterftewinst

Stichting van de Arbeid

Overlegorgaan van werkgevers en werknemers in Nederland. Hierin worden actuele thema's op het gebied van arbeidsvraagstukken en arbeidsverhoudingen besproken. Deze besprekingen kunnen uitmonden in nota's en verklaringen met aanbevelingen aan werkgevers en vakbonden die in bedrijfstakingen en ondernemingen collectieve

arbeidsovereenkomsten afsluiten. Ook adviseert de Stichting desgevraagd de overheid over bepaalde onderwerpen op dit terrein.

Stopbrief

Een document dat binnen drie of vier maanden na beëindiging van deelname aan de pensioenregeling aan de gewezen deelnemer moet worden gestuurd. In de brief staat een overzicht van het opgebouwde pensioen en informatie over toeslagverlening en waardeoverdracht. Werkgevers zijn verplicht vertrekkende werknemers af te melden bij het pensioenfonds.

Technische winstdeling

Onderdeel van een verzekeringsovereenkomst op grond waarvan de verzekeringnemer deelt in positieve verzekeringstechnische resultaten, dat wil zeggen resultaten op sterfte en arbeidsongeschiktheid.

Technisch resultaat

Pensioenfonds en verzekeraars die de pensioenuitkeringen moeten betalen maken sterftewinst als deelnemers met aanspraken op ouderdomspensioen minder oud worden dan verwacht.

Tijdelijk partnerpensioen

Een tijdelijke verhoging van het partnerpensioen, dat doorgaans eindigt op de pensioengerechtigde leeftijd van de gerechtigde. Na die verjaardag geldt voor de gerechtigde een lager belastingtarief en bovendien hoeven dan geen premies voor sociale verzekeringen meer te worden betaald. Het tijdelijk partnerpensioen is bedoeld om tot die verjaardag de inkomenseffecten van het hogere belastingtarief en de premieplicht op te vangen.

Tijdelijk ouderdomspensioen (TOP)

In veel pensioenregelingen bestond de mogelijkheid om vóór de AOW-gerechtigde leeftijd met pensioen te gaan. In de periode tussen de desbetreffende pensioenleeftijd en de AOW-gerechtigde leeftijd ontving de gepensioneerde nog geen AOW-uitkering. Personen die jonger zijn dan de AOW-rechtigde leeftijd zijn bovendien verplicht bepaalde sociale verzekeringspremies te betalen, die na de AOW-gerechtigde leeftijd niet meer verschuldigd zijn.

Om het inkomensverschil in de periode vóór de AOW-gerechtigde leeftijd te overbruggen, bevatten veel pensioenregelingen een overbruggingspensioen. Dit kon bestaan uit enerzijds een extra uitkering die de AOW-uitkering verving en anderzijds een compensatie voor nog te betalen sociale verzekeringspremies.

Tijdsevenredig ouderdomspensioen

In geval van ontslag vóór de pensioendatum krijgt de (oud-)werknemer een recht op een tijdsevenredig ouderdomspensioen. Dit pensioen bestaat uit het verschil tussen het ouderdomspensioen dat de gewezen deelnemer zou hebben gekregen als hij zou hebben deelgenomen tot de pensioendatum, en het ouderdomspensioen dat hij zou hebben gekregen als hij zou hebben deelgenomen vanaf het tijdstip waarop zijn deelneming eindigde tot de pensioendatum.

Toekomstbestendige toeslagen

Een pensioenfonds mag alleen een toeslag verlenen op voorwaarde dat het pensioenfonds deze toeslag ook op de lange termijn aan alle deelnemers kan blijven verlenen. Dit wordt toekomstbestendig indexeren (tbi) genoemd. De bedoeling is dat toeslagverlening op deze manier evenwichtiger over de generaties wordt verdeeld.

Toeslagambitie

Ambitie van pensioenfondsen om toeslag te verlenen.

Toeslagenlabel

Informatie over de verwachte verhoging van het pensioen in de komende 15 jaar. In het toeslagenlabel wordt de verwachte verhoging van het pensioen vergeleken met de verwachte prijsstijging. Per 1 januari 2015 is de informatieverstrekking over toeslagverlening vormvrij. Het is niet meer verplicht om de toeslagenmatrix of het toeslagenlabel te gebruiken.

Toeslagenmatrix

Bij een voorwaardelijke toeslagverlening moet er sprake zijn van een consistent geheel van gewekte verwachtingen, financiering en het realiseren van voorwaardelijke toeslagverlening. In het verlenen waren pensioenuitvoerders verplicht om de tekst uit de toeslagenmatrix te gebruiken om de voorwaardelijkheid van de toeslagverlening te beschrijven. De communicatie over de voorwaardelijkheid van toeslagverlening is inmiddels vormvrij. De beleidsregel toeslagenmatrix is per september 2015 komen te vervallen.

Toeslagverlening

Verhoging (indexatie) van een pensioen of van een aanspraak op pensioen. Wordt in beginsel jaarlijks verleend op grond van een in het pensioenreglement omschreven regeling. Toeslagverlening is meestal gekoppeld aan loon- of prijsstijging. En kan voorwaardelijk of onvoorwaardelijk zijn.

Toezichthouders

Organisatie die toezicht houdt op pensioenfondsen. Zie bij de Nederlandsche Bank (DNB) en Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Transitievergoeding

Een onder voorwaarden wettelijk verplicht gestelde vergoeding van de werkgever aan de werknemer bij het einde van het dienstverband. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald op basis van het maandsalaris en het aantal dienstjaren van de werknemer. Vanaf 1 juli 2015 hebben alle werknemers recht op een transitievergoeding als zij ten minste 2 jaar in dienst zijn geweest en als de arbeidsovereenkomst op initiatief van de werkgever wordt beëindigd of niet wordt voortgezet/verlengd.

Tweede pijler pensioen

Collectieve, aan arbeidsrelatie verbonden pensioenvoorziening.

UFR = ultimate forward rate

De Ultimate Forward Rate (UFR) werd op 2 juli 2012 met terugwerkende kracht tot 30 juni 2012 door de Nederlandsche Bank als eerste voor verzekeraars in Nederland ingevoerd. Het is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel in bestaat. Ook wel 'langstetermijnrente' genoemd. Inmiddels is de UFR alweer geruime tijd ook van toepassing voor pensioenfondsen.

Op 15 juli 2015 is de bepaling van de UFR door DNB aangepast. De nieuwe berekeningsmethode leidt tot een UFR die op dit moment 3,3% bedraagt. Dit is lager dan de UFR van 4,2% die tot 15 juli 2015 gold. Door de waardering tegen een lagere rente leidde de nieuwe UFR tot een lagere dekkingsgraad en hogere pensioenpremies.

Uitbestedingsovereenkomst

Overeenkomst tussen het pensioenfonds en het pensioenuitvoeringsorganisatie over

de werkzaamheden die voor het pensioenfonds worden gedaan.

Uitkeringsovereenkomst

Pensioenovereenkomst waarbij een pensioenuitkering wordt vastgesteld.

Uitlooprisico

Voor het arbeidsongeschiktheidspensioen geldt dat de verzekering blijft gelden waaraan de werknemer deelnam op de eerste ziektedag. Als de arbeidsongeschiktheid toeneemt, wordt ook die toename verzekerd in de oude regeling.

Uitruil

De mogelijkheid voor deelnemers om te kiezen tussen nabestaandenpensioen of een hoger (of eerder ingaand) ouderdompensioen.

Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)

UWV verzorgt de uitvoering van de sociale verzekeringen voor werknemers: de Werkloosheidswet (WW), de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) en de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA).

Uitvoeringskosten

Er worden drie kostensoorten onderscheiden: de kosten van het pensioenbeheer, de kosten van het vermogensbeheer en de transactiekosten. Transactiekosten zijn onderdeel van het vermogensbeheer.

Uitvoeringsovereenkomst

Overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds over de uitvoering en financiering van de pensioenregeling. De werkgever is wettelijk verplicht om de pensioenregeling uit te voeren buiten de onderneming.

Uitvoeringsreglement

De door een bedrijfstakpensioenfonds opgestelde regeling met betrekking tot de verhouding tussen pensioenuitvoerder en werkgever, de door een pensioenuitvoerder opgestelde regeling inzake de uitvoering van de pensioenovereenkomsten met zijn werknemers en de door een algemeen pensioenfonds opgestelde regeling inzake de uitvoering van een beëindigde pensioenregeling.

Unisekstafel

Sterftetafel die onafhankelijk van het geslacht, over een bepaalde waarnemingsperiode de sterftekans per leeftijd aangeeft.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Het Uniform pensioenoverzicht (UPO) is een overzicht van de pensioenaanspraken. Actieve deelnemers krijgen dit overzicht ieder jaar. Gewezen deelnemers ontvangen één keer in de vijf jaar een UPO. Pensioenfondsen en verzekeraars zijn verplicht deelnemers van adequate informatie te voorzien over hun pensioenregelingen. De pensioenkoepels hebben daartoe de zogenoemde UPO-modellen ontwikkeld.

Het UPO voor actieve deelnemers is wettelijk verankerd. De andere UPO-modellen zijn als 'best practice' te beschouwen. Op de website www.uniformpensioenoverzicht.nl staan alle beschikbare UPO-modellen met toelichtingen en handleidingen.

UWV

Uitvoeringsinstituut werknemers Verzekering. Voert de wettelijke sociale verzekeringen uit op het gebied van werkloosheid (WW) en arbeidsongeschiktheid (WAO, WIA, Wajong).

Vast pensioenbedrag

Een pensioen dat gedurende de deelnemingstijd en onafhankelijk van het individuele salaris wordt opgebouwd.

Veegwet

Een veegwet is bedoeld om onvolkomenheden in een aantal wetten te verhelpen. Bijvoorbeeld de Veegwet Pensioenwet.

Verantwoordingsorgaan

Een pensioenfonds met een paritair bestuur of een paritair gemengd dan wel omgekeerd gemengd bestuur stelt een verantwoordingsorgaan in. In het verantwoordingsorgaan zijn de deelnemers en de pensioengerechtigden evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen vertegenwoordigd. De werkgever kan vertegenwoordigd zijn in het verantwoordingsorgaan, indien de werkgever of de deelnemers en pensioengerechtigden dit wensen.

Het verantwoordingsorgaan is een orgaan waar het bestuur verantwoording aan aflegt over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het jaarverslag opgenomen.

Het verantwoordingsorgaan brengt daarnaast advies uit onder meer over:

- Het beleid inzake beloningen
- De profielschets voor leden van de raad van toezicht
- Het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure
- Het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid
- Gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het pensioenfonds of de overname van verplichtingen door het pensioenfonds
- Liquidatie, fusie of splitsing van het pensioenfonds
- Het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst
- Het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm
- De samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Verbond van verzekeraars

Belangenorganisatie voor in Nederland werkzame particuliere levens-, schade- en natura- en uitvaartverzekeraars, opgericht ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen en ter bevordering en instandhouding van de goede naam van het verzekeringsbedrijf in Nederland.

Verevenen

Verdeling van tijdens het huwelijk opgebouwde pensioenaanspraken volgens de systematiek van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding.

Vereveningsgerechtigde

De (ex)-partner van een persoon met pensioenaanspraken die worden verevend.

Vereveningsplichtige

De persoon die zelf de pensioenaanspraken heeft opgebouwd, die als gevolg van deze Wet verevening pensioenrechten bij scheiding worden verevend.

Verevening van de pensioenrechten bij scheiding

Als het huwelijk of het geregistreerd partnerschap eindigt, heeft de ex-partner recht op uitbetaling van de helft van het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk of het geregistreerd partnerschap is opgebouwd. Dit heet verevening. Het is mogelijk om onderling een andere verdeling af te spreken of dat verevening helemaal niet plaatsvindt. Zie Wet verevening pensioenrechten bij echtscheiding.

Verplichte aansluiting

Het aansluiten van een werkgever bij het bedrijfstakpensioenfonds omdat hij op basis van zijn werkzaamheden onder de verplichtstelling van een bedrijfstakpensioenfonds valt.

Verplichtstelling

Beschikking die aan ondernemingen de verplichting oplegt om (een deel van) hun werknemers deel te laten nemen aan een bedrijfstakpensioenfonds. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) kan zo'n beschikking treffen na een verzoek van een naar zijn oordeel voldoende representatieve vertegenwoordiging van het georganiseerde bedrijfsleven in een bepaalde bedrijfstak.

Alvorens een verplichtstellingsbeschikking te treffen, overlegt de minister van SZW met onder andere de Sociaal Economische Raad (SER) en de Nederlandsche Bank. Een verplichtstellingsbeschikking kan betrekking hebben op alle bedrijfsgenoten (degenen die in de desbetreffende bedrijfstak werkzaam zijn) of op bepaalde groepen van bedrijfsgenoten.

Op de website van het ministerie van SZW staat een overzicht van alle besluiten tot verplichtstellingen voor bedrijfstakpensioenfondsen.

Verzekeringstechnisch nadeel

Een bedrijfstakpensioenfonds vraagt deze een vergoeding als door het uittreden van een partij nadeel ontstaat voor de achterblijvende partijen.

Visitatiecommissie van een pensioenfonds

Een zelfstandig orgaan dat de invulling van intern toezicht van een pensioenfonds faciliteert.

Volksverzekering

Een volksverzekering is in Nederland een verplichte, publiekrechtelijke verzekering voor iedere natuurlijke persoon die legaal ingezetene van Nederland is.

Voorwaardelijk

Een regeling is voorwaardelijk als deze afhankelijk is van het zich al dan niet voordoen van een of meerdere toekomstige gebeurtenissen. Een voorwaardelijke regeling is dus geen gegarandeerde toezegging.

Voorwaardelijkheidsverklaring

Een toeslag is volgens artikel 95, lid 3 van de Pensioenwet alleen voorwaardelijk als in alle informatie die aan de deelnemers wordt verstrekt, en in de pensioenovereenkomst, uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement, een voorwaardelijkheidsverklaring is opgenomen. Als dit niet gebeurt dan wordt de toeslagverlening onvoorwaardelijk en moet het pensioenfonds een technische voorziening treffen. Op die manier wordt voorkomen dat verkeerde verwachtingen ontstaan. De inhoud van de voorwaardelijkheidsverklaring is vormvrij.

Voorziening pensioenverplichtingen

De waarde van de pensioenverplichtingen is de actuariële contante waarde van de opgebouwde, premievrije en ingegane pensioenen, op basis van een gegeven actuariële methode en gegeven financieel-economische waarde.

Vrijstelling

Het door een werkgever niet hoeven deelnemen aan een pensioenregeling van een bedrijfstakpensioenfonds. Bij vrijstelling is de werkgever verplicht om een pensioenregeling te voeren die minimaal gelijkwaardig is aan de pensioenregeling van de bedrijfstak.

Vrijwillige voortzetting

De gewezen deelnemer kan ervoor kiezen maximaal drie jaar lang voor eigen rekening vrijwillig pensioen te blijven opbouwen in de pensioenregeling waarin hij deelnam.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van pensioenaanspraken om pensioenverlies te voorkomen wanneer een werknemer van pensioenregeling wisselt.

Pensioenaanspraken worden daartoe afgekocht door de pensioenuitvoerder die de pensioenregeling van de oude werkgever uitvoert. Het afkoopbedrag wordt vervolgens rechtstreeks overgedragen aan de pensioenuitvoerder die de pensioenregeling van de nieuwe werkgever uitvoert. De werknemer koopt daarmee bij die pensioenuitvoerder pensioenaanspraken in.

Bij baanwisseling moet worden afgewogen of waardeoverdracht van de ene pensioenuitvoerder naar een nieuwe pensioenuitvoerder gunstig is. Aan de hand van de kenmerken van beide pensioenreglementen valt dat te bepalen.

Waardevast pensioen

Er is sprake van een waardevast pensioen als de stijging van de pensioenen gelijk op gaat met de prijsstijging. De koopkracht van het pensioen blijft daardoor gelijk. Pensioenaanspraken worden welvaartsvast door koppeling aan de loonindex.

Wachttijd

Periode waarin een werknemer moet wachten om te kunnen deelnemen aan de pensioenregeling van zijn werkgever. De wachttijd blijft voor de pensioenopbouw buiten beschouwing..

Sinds de invoering van de Pensioenwet is wachttijd voor het nabestaanden en arbeidsongeschiktheidspensioen verboden en voor het ouderdomspensioen is een wachttijd van maximaal 2 maanden toegestaan.

Welvaartsvast pensioen

Er is sprake van een welvaartsvast pensioen als de stijging van de pensioenen gelijk op gaat met de loonontwikkeling.

Werkgever

De persoon/organisatie die één of meer werknemers in dienst heeft krachtens een arbeidsovereenkomst.

Werkgeverspremie

Het deel van de pensioenpremie dat voor de rekening van de werkgever komt.

Werkloosheidswet (WW)

De WW is een werknemersverzekering die voorziet in uitkeringen aan werknemers die (gedeeltelijk) werkloos zijn. De hoogte en duur van de uitkering is afhankelijk van de

hoogte van het door de werknemer genoten (dag)loon en het arbeidsverleden.

Werknemer

De persoon die een dienstbetrekking (arbeidsovereenkomst) heeft met een werkgever.

Werknemerspremie

Het deel van de pensioenpremie dat voor de rekening van de werknemer komt.

Wet aanpassing fiscale behandeling vut/prepensioen en introductie levensloopregeling (Wet VPL)

De Wet VPL is per 1 januari 2006 in werking getreden en wilde voorkomen dat werknemers voor 65 jaar stoppen met werken. Dat is bereikt door uit te gaan van een pensioenrichtleeftijd van 65 jaar en het afschaffen van fiscale voordelen voor het overbruggingspensioen, de VUT en het prepensioen. Tevens is de levensloopregeling ingevoerd, die per 1 januari 2012 inmiddels weer is ingetrokken.

Wet arbeidsmarkt in balans (WAB)

Het kabinet wil het voor werkgevers aantrekkelijker maken om mensen in vaste dienst te nemen. Het kabinet komt daarom met een pakket aan maatregelen die dit samen bereiken. Op 29 juni 2018 heeft het kabinet ingestemd met het wetsvoorstel. Op 5 februari 2019 heeft de Tweede kamer ingestemd. De Eerste Kamer heeft de WAB aangenomen op 28 mei 2019. Het grootste deel van de maatregelen treedt op 1 januari 2020 in werking.

Wet betreffende verplichte deelneming in bedrijfstakpensioenfonds (Wet Bpf 2000)

Deze wet bevat een wettelijk kader waarbinnen de deelneming aan een bedrijfstakpensioenfonds verplicht kan worden gesteld.

Wet betreffende verplichte deelneming in beroepspensioenfonds

Deze wet schetst een wettelijk kader waarbinnen de deelneming aan een beroepspensioenfonds verplicht kan worden gesteld.

Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)

De WAO is een werknemersverzekering die voorziet in uitkeringen aan werknemers die langer dan twee jaar geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn. De hoogte van de uitkering is afhankelijk van de hoogte van het door de werknemer genoten (dag)loon, de leeftijd en de mate van arbeidsongeschiktheid. De WAO is per 1 januari 2006 afgeschaft en opgevolgd door de WIA.

Wet Pensioencommunicatie

Wet om de communicatie naar deelnemers te adequater te laten verlopen. De Wet pensioencommunicatie is op 1 juli 2015 gefaseerd in werking getreden en moet ervoor zorgen dat pensioenfondsen en pensioenverzekeraars informatie verstrekken die aansluit bij de wensen van de deelnemer. Het moet duidelijk zijn welke keuzes er zijn en wat de gevolgen zijn van belangrijke levensgebeurtenissen zoals bijvoorbeeld werkloosheid of overlijden voor het pensioen. Ook gaan fondsen en verzekeraars meer communiceren over onzekerheden. Naar verwachting zal de evaluatie van de Wet Pensioencommunicatie eind 2019 worden gepubliceerd.

Wet waardeoverdracht klein pensioen

Op 1 januari 2020 is de Wet waardeoverdracht klein pensioen in werking getreden. Met de wet is de Pensioenwet op verschillende punten gewijzigd. En er zijn verschillende zaken geregeld:

- De afkoop van klein pensioen wordt vervangen door een recht op automatische waardeoverdracht. Pensioenfondsen en verzekeraars kunnen dan kleine pensioenen bij elkaar optellen in plaats van deze uit te keren. Zo bouwen mensen meer op en blijft de pensioenbestemming van het geld bestaan.
- Hele kleine pensioenen komen te vervallen.
- Een wettelijke basis die het mogelijk maakt pensioenregelingen te harmoniseren naar één fiscale pensioenrichtleeftijd door collectieve waardeoverdracht.

Wet verbeterde premieregeling

Op 1 september 2016 is de Wet verbeterde premieregeling in werking getreden. Deze wet maakt het voor deelnemers aan een premieovereenkomst of kapitaalovereenkomst mogelijk om op de pensioendatum een levenslange variabele pensioenuitkering aan te kopen. Het pensioenkapitaal wordt doorbelegd, waardoor de variabele pensioenuitkering meebeweegt met het beleggingsrisico, de ontwikkeling van het sterfteresultaat en de ontwikkeling van de levensverwachting.

Wet versterking bestuur pensioenfondsen (Wvbp)

Deze wet biedt pensioenfondsen mogelijkheden om het meest passende bestuursmodel te kiezen. De Wet versterking bestuur pensioenfondsen kent vijf verschillende bestuursmodellen en diverse vormen van intern toezicht en medezeggenschap. Daarmee kan een pensioenfonds de governance nu meer op maat maken. De Wet versterking bestuur pensioenfondsen is in maart 2018 geëvalueerd.

Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb)

Wet waarin onder meer de voorwaarden zijn opgenomen, waaraan beroepspensioenregelingen moeten voldoen.

Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA)

De WIA is een werknemersverzekering die voorziet in uitkeringen aan werknemers die langer dan twee jaar geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn. De WIA is in 2006 in werking getreden.

Wezenpensioen

Pensioen ten behoeve van de kinderen van een (gewezen) deelnemer. Uitkering vindt plaats na overlijden van de (gewezen) deelnemer, meestal tot 18 of 21 jaar, of tot 27 jaar zolang het kind studeert.

Witte vlek

Het deel van de Nederlandse werknemers in loondienst en werkgevers waarvoor geen pensioenvoorziening via de werkgever (2^e pijler) is getroffen.

Witteveenkader 2015

Per 1 januari 2015 is de maximaal toegestane pensioenopbouw per jaar gedaald en wordt de pensioenopbouw en overlijdensdekking tot een maximaal bruto (fulltime) jaarsalaris van € 110.111 (bedrag: 2020) fiscaal gefaciliteerd.

Opbouwpercentages voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen zijn jaarlijks maximaal:.

	Ouderdomspensioen	Partnerpensioen	Wezenpensioen
Eindloon	1,657%	1,160%	0,232%
Middeloon	1,875%	1,313%	0,263%

De staffels voor de beschikbare premieregelingen zijn ook verlaagd.

Daarnaast geldt voor een partnerpensioen op eindloonbasis een hogere AOW-franchise (10/6,628 maal de AOW) dan voor middelloonregelingen (10/7,5 maal de AOW).

Binnen een pensioenregeling kunnen werknemers over een maximum bruto jaarsalaris van € 110.111 (bedrag: 2020 (fulltime) pensioen opbouwen. Is het jaarsalaris hoger dan dit maximum dan bouwt de werknemer over het meerdere geen pensioen op. Dit geldt ook voor het nabestaandenpensioen. Dit salarisgrens geldt niet voor het arbeidsongeschiktheidspensioen.

X - Geen pensioenbegrippen

Er zijn geen pensioenbegrippen beginnend met een X.

Y - Geen pensioenbegrippen

Er zijn geen pensioenbegrippen beginnend met een Y.

Z-score

Rapportcijfer voor het rendement van het pensioenfonds. Het rendement is wat het pensioenfonds met de beleggingen verdient. De Z-score toont de mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille.

Zorgplicht

De wettelijke verplichting voor pensioenuitvoerders om deelnemers te wijzen op risico's.

Zuivere pensioenregeling

Een pensioenregeling die binnen het wettelijke kader blijft van de Wet op de Loonbelasting en die wordt uitgevoerd door een toegelaten pensioenuitvoerder als bedoeld in de Wet op de Loonbelasting. Bij een zuivere pensioenregeling geldt de zogenaamde omkeerregel: de verkregen aanspraak wordt niet belast, de te zijner tijd te ontvangen pensioenuitkering wel.

Zuivere premieovereenkomst

Bij de zuivere premieovereenkomst wordt de beschikbaar gestelde premie tot aan de pensioendatum belegd. Daardoor is onzeker tot welk kapitaal deze premies aangroeien. Het beleggingsrisico komt tot aan de pensioendatum voor rekening van de werknemer. Daarnaast kan de gemiddelde levensverwachting tijdens de opbouwfase veranderen. Ook dat risico (langlevenrisico) is voor rekening van de werknemer.

Zzp

Een zelfstandige zonder personeel (zzp) dient zelf voor zijn pensioen te zorgen. Is er voorafgaand aan het ondernemerschap een betaalde baan, dan kan men in principe tien jaar na uitdiensttreding op vrijwillige basis en op eigen kosten aan de pensioenregeling van de ex-werkgever blijven deelnemen. Dit moet wel worden nagevraagd bij de pensioenuitvoerder, want niet elk pensioenreglement voorziet hierin.

Met het Pensioenakkoord 2019 willen sociale partners het mogelijk maken dat zzp'ers zich vrijwillig kunnen aansluiten bij een pensioenfonds of PPI.

Disclaimer

Swalef streeft er naar de informatie correct en actueel te houden. Aan de informatie die is verstrekt kunnen echter geen rechten worden ontleend. Swalef aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de inhoud van dit document.